

Posam. štev. Din 1.-, četrtkova in sobotna številka Din 1.50 :-: "TABOR", izhaja vsak dan, razven nedelje in praznikov, ob 18. uri s datumom naslednjega dne. Stane mesečno po pošti D 20.50, za izposojništvo D 20.50, dostavljen na dan Din 14.-, na izkaznica Din 12.- "NARODNI LIST" (četrt "Tabora") se naroča ki in stane mesečno 2 D, letno 6 Din, polletno 12 Din, celoletno 22.50 Din Naročnina se plačuje v naprej.

TABOR

(NARODNI LIST)

Posam. štev. Din 1.-, četrtkova in sobotna številka Din 1.50 :-: UREDNIŠTVO "Tabora" in "Narodnega lista" je v Mariboru, Jurčičeva ulica 4. L. nadstropje. — Telefon interurban štev. 276. — Rokopisi se ne vračajo. — UPRAVA je v Jurčičevi ul. št. 4. priliježje desno. — Telefon št. 24. SFS poštno-tele. račun za "Tabor" 11.787, za "Narodni list" 12.833. Na naročila brez denarja se ne ozira. Inzeratne cene po dogovoru.

Leto: IV. (II).

Maribor, četrtek 20. septembra 1923.

Štev: 212 (38).

Jesenski pomenki.

Nezadovoljnost kmeta in mestjana. — Kako skrbi vlada za državni interes. — Stranka, ki vlada v imenu Srbov. — Posledice slabe »prečanske« politike.

Maribor, 19. septembra.

September je in kmet prodaja svoje pridelke. Spravlja na trg žito in sadje, da poplača jesenski obrok visoko odmerjene davščine. Bliža se oktober, ko bo izpod težkih stiskalnic curljal vinski most. To bi morali biti veseli dnevi, pa niso. Ni kriva slaba letina. Kmet čuti, da njegovi pridelki nimajo prave cene. V mesto pelje do vrha polni voz, a dopov se vrača s svežnjem obleke, ki ga lahko vzame pod pazduho in ki ga je stal polovico izkupička, če ne več. Čudom se kmet vprašuje, odkod ta razlika. Začenja se jeziti na mestjana, ki mu »ne da živeti«. Ob istem času pa se v mestu vračajo s tega uradniške žene in se na tihem hudujejo na kmeta, ki je tako drag. Kdor mora plačevati sleherni list salate in dobliva za svoje delo dva tisoč dinarjev na mesec ali še manj, se čudi, da je kmet tako podražil rastline, ki jih je Bog ustvaril vsem ljudem. Tako nastaja med producentom živil in konzumentom živil nekakšno nasprotje, ki se tuintam razvije v mržnjo. Krivo pa je to, da ni noben zadovoljen. Pridelovalec ne dobi dovolj za svoje pridelke, tisti pa, ki jih kupuje, je za svoje delo preslabo plačan. To nasprotje znajo izkoriščati razni politiki, ki bi radi živeli na račun enih ali drugih oziroma obojih. In začne se politična borba med mestom in deželo.

Modra politika skuša nasprotja ublažiti in odpraviti. Dobra vlada dela na vsak moč za odpravo druginje. Politika, ki ne upošteva v zadostni meri vseh interesov in ki se ne trudi, da bi jih spravila med seboj, ni modra, temveč škodljiva. Kakšna je v tem oziru politika naše sedanje vlade?

Evo, podražili so se železniški tarifi. Kmet ne bo pri tem ničesar pridobil, a oni, ki kupuje njegove pridelke, bo še bolj nezadovoljen, zakaj povišanje železniških tarifov prinaša podražanje živil in drugega blaga. Dalje nam vlada obeta znatno povišanje taks in pristojbin. Kmet, ki bo hotel gnati kravo na sejem, bo moral plačati 50 dinarjev za živinški potni list, ki je nekoč stal dva krajcarja. Vlada pravi, da se bori zoper druginjo, mi pa jo vidimo, da na vsakem koraku povišuje cene in neprestano navija davke.

Morda je to potrebno, morda je v državnem interesu? Če je tako, tedaj je to v korist nas vseh in se moramo udati. A tu pridemo do jedra stvari: kako skrbi vlada za državni interes? Ali res radikalnim ministrom sivijo lasje od pregoreče skrbi za državni blagor? Ne. Vlada skrbi za državni blagor takole: Radikalci izdelajo načrte in predloge, kakor se njim zdi prav. Ker pa so v parlamentu preslabi, imajo politične vazale. Najbolj udano jim služijo turški in nemški poslanci. Ko tedaj gre za vprašanja, kjer bi morali najširši krogi prevzeti odgovornost, se začne kupčija s Turki in Nemci, a če treba, tudi s klerikalci. »Ali glasujete za nas?« vprašajo radikalci Nemce. — »Koliko dastete?« — »Ste zadovoljni z nemško realko v Ljubljani?« — »Bodi.« — »Dajte roko.« In na sličen način se sporazumejo tudi z džemijetom (Turki).

Lahko je radikalcem, če je taka politika mogoča. In vidimo, da je mogoča. Posledice čutimo dan za dnem. Radikalci so pristno srbska stranka. Pristaši, ki

Med dvema ognjema.

Na naši meji se zbirajo bolgarske tolpe in italijanske čete. — Bolgarska vlada priznava, da se komitaši pripravljajo. — Italijanski »manevri«.

Beograd, 19. septembra. Macedonski revolucionarni komitet je v zadnjem času zasnoval širokopotezne priprave za vpad na naše ozemlje. Zaenos prodiranjem komitašev čez mejo bi se imela izbruhniti v Južni Srbiji bolgarofilska vstaja, ki so jo makedonstvujušči že delj časa pripravljali. Po vesteh, ki jih je dobila naša vlada, bi se imela akcija začeti že 15. t. m. Vlada je storila dalekosežne ukrepe, da vsako tako ali podobno akcijo že v kali zatre. Čete ob bolgarski meji so bile znatno ojačene.

Naša vlada je že pred 12. dnevi opozorila bolgarsko vlado na priprave komitašev in izjavila, da prepušča odgovornost bolgarski vladi. Bolgarske tolpe se zbirajo, oborožujejo in prehranjujejo na bolgarskem ozemlju. Bolgarska vlada je tedaj v stanu nameravati akcijo preprečiti. To izjavo je ustmeno podal v Sofiji naš poslanik na bolgarskem dvoru g. Milan Rakić. Zunanji minister

g. dr. Ninčić jo je energično ponovil v Ženevi se nahajajočemu zunanjemu ministru in min. predsedniku Cankovu. — Bolgarski oficijelni zastopniki so nato odgovorili, da so jim znane priprave komitaških tolpe, da pa bolgarska vlada nima moči, da jih prepreči.

London, 18. sept. Tukaj je znano, da so pri Reki pripravljene štiri divizije in mnogo fašistov. Imenovanje italijanskega generala za vojaškega guvernerja Reke je vzbudilo veliko senzacijo. Obstoji bojazen, da hoče Mussolini zamajčiti Italiji suvereniteto nad Reko, preden bi Zveza narodov imela priliko intervenirati v tem vprašanju.

Beograd, 19. sept. Na današnji seji bo ministrski svet sklepal o nadaljni taktiki napram Italiji in Bolgariji.

Beograd, 19. septembra. V ministrstvu zunanjih zadev so mnenja, da ni povoda za kako vznemirjenje. Konflikt z Italijo bo rešen na mirni način.

Gospodarska obnova Nemčije.

Berlin, 18. sept. (Izv.) Načrt za uvedbo nove nemške zlatne valute predvideva med drugim, da se državna banka popolnoma loči od državnih financ ter prevzame funkcije emisijske banke. Državna banka ne bo več diskontirala državnih bonov, tako ne bo prišel v promet kak nepokrit papirnati denar. Za prehodno dobo bo izdala ta banka posebne bankovce. Istočasno se bodo vsi državni izdatki reducirali na neobhodno potrebni minimum.

Berlin, 19. sept. (Izv.) Dolar je danes poskočil na 360 milijonov mark, angleški funt pa na 1 milijardo 750 milijonov mark. Na intervencijo državne banke je ta neutemeljen porast naglo padel, tako da je opoldne dosegel dolar zopet 150 milijonov, funt pa 750 milijonov mark.

Berlin, 18. sept. (Izv.) Z odlokom pristojnih ministrstev se s 27. septemb. razveljavijo vse dosedanje izvozne prepovedi in stopijo v veljavo tozadovne nove odredbe, ki so znatno milejše, kakor dosedanje.

Položaj na Španskem.

Madrid, 19. sept. (Izv.) Primeró de Rivera je izjavil novinarjem, da je uvedena cenzura samo prehodno in bo v kratkem zopet ukinjena, kakor hitro bodo to dopuščale razmere. Spoštoval bo vsako mnenje, nikakor pa ne bo trpel separatističnega gibanja, shčnega onemu v Barceloni. V mednarodnih vprašanjih bo skušal ostati v dobrih odnosih z vsemi državami, zlasti pa še s Francijo, s katero ima Španija v Maroku skupne interese.

nes poskočil na 360 milijonov mark, angleški funt pa na 1 milijardo 750 milijonov mark. Na intervencijo državne banke je ta neutemeljen porast naglo padel, tako da je opoldne dosegel dolar zopet 150 milijonov, funt pa 750 milijonov mark.

Berlin, 18. sept. (Izv.) Z odlokom pristojnih ministrstev se s 27. septemb. razveljavijo vse dosedanje izvozne prepovedi in stopijo v veljavo tozadovne nove odredbe, ki so znatno milejše, kakor dosedanje.

Madrid, 19. septembra. (Izv.) Potom kraljevega ukaza je znižana vojaška službena doba na dve leti. Ukaz stopi takoj v veljavo. Vsi vojaki, ki so ta rok že odslužili, se morajo nemudoma odpustiti.

London, 19. sept. (Izv.) »Daily Mail« doznava iz Tangerja, da nadkomisar Silvela ni hotel demisijsirati. Močni vojaški oddelki iz Tetuana zlasti topništvo, so na potu v Španijo, kjer je pričakovati še nadaljne boje med vstaši in pristaši prejšnje vlade.

Pred sestankom narodne skupščine.

Beograd, 19. septembra. Ker se jutri sestane Narodna skupščina, je ministrski svet razpravljaj na večerajšnji seji o dnevnem redu. Na prvi parlamentarni seji se bo razpravljalo o budžetnih dvanajstih na oktober, november in december. Diskusija v finančnem odboru bo trajala štiri do pet dni. Danes ob 11. uri se vrši seja ministrskega sveta. Nadaljevala se bo diskusija o parlamentarnem položaju, govorilo pa se bo tudi o reškem in bolgarskem vprašanju.

Po ultimatumu pogajanja o sporu in vprašanjih.

Beograd, 19. septembra. V ponedeljek se sestane mešana komisija naših in bolgarskih strokovnjakov, da nadaljuje v Nišu započeta pogajanja glede spornih vprašanj med Jugoslavijo in Bolgarijo. Komisija je morala — kakor znano — prekiniti delo vsled prevrata v Bolgariji in smrti Stambolijskega. Gre za rešitev ekonomskih in finančnih vprašanj.

Grčija izpolnjuje obveznosti.

Atene, 19. septembra. (Izv.) Vojni minister je danes oficijelno izrazil italijanskemu, francoskemu in angleškemu poslaniku obžalovanje umora italijanske vojne misije. Mednarodna preiskovalna komisija je večeraaj dospela v Janino ter začela poslovati.

Rop v vlaku.

Berlin, 17. septembra. (Izv.) Kakor poroča »Vossische Zeitung«, je bil zopet izvršen atentat v vlaku. V nedeljo so naši v nekem oddelku D-vlaka v Berlinu, ki vozi na progi Köln-Berlin, neko ženo nezavestno. Ko je prišla zopet k zavesti, je izjavila, da jo je med vožnjo napadel nek moški, da jo onesvestil s kloroformom ter ji vzel denarnico in vso zlatino.

BORZA.

Curich, 19. sept. (Izv.) Predborza. Pariz 82.75, Beograd 6.10, London 25.71, Berlin 0.0002, Prag 17, Milan 25.07, New York 566.50, Dunaj 0.0080, žig. K 0.0080, Budimpešta 0.03 ena osmina, Varšava 0.02, Sofija 5.40.

jih imajo na Slovenskem, so razen par izjem sami pritepeni iz drugih strank, ki so pribežali k polnim radikalnim jaslom. Na Hrvatskem ni nič drugače — mnogi med tamošnjimi radikalcami so spokorjeni madžaroni — in pa nekaj pravoslavni Srbov, ki so za Veliko Srbijo in niso nič boljši od onih Hrvatov, ki gredo slepo za Radičem. Ker so tedaj radikalcami srbsko-separatistična stranka, je njihova politika taka, da nas »prečanov« ne more zadovoljiti, kakor Srbov ne more zadovoljiti čisto »prečanska« politika, kot jo vodijo na pr. naši klerikalci. Treba je pravično upoštevati obojestranske interese in imeti pred očmi blagor skupne države in edinstvenega naroda. Radikalci tega ne morejo in ne umejo. Oni ne vodijo ne kmečke in ne meščanske politike, še manj seveda politiko socialnega sporazuma, ne vodijo tudi jugoslovanske politike, tj. sporazuma med plemeni. Na eni strani ponujajo kmetu odškodnino po toči, na drugi strani pa mu tembolj navijejo davke. Uradniku dajo pragmatiko, obenem pa si pridržijo pravico, da ga lahko vsak čas reducirajo, tj. postavijo na cesto. Pravijo, da podpirajo gospodarsko politiko, a baš gospodarski krogi so nezadovoljni z njih »podporo« in glasno izrekajo željo, da bi gospodarili v državi nekoliko zmogljivejši ljudje.

Ne bomo dalje naštevati blagodatí sedanje vlade, ki misli, da sme v državi vladati samo ena stranka. Reklji bi nam, da se demokratom cedijo sline po vladi. Ne. Ravno demokrati so največ trpeli vsled slabe tovaršije z radikalcami. Demokrati so toliko polagali na istinski državni interes, da so delali z radikalcami kompromise, ki so demokratiški stranki škodovali. Demokrati obžalujejo, da je bilo v »prečanskih« krajih tako malo smisla za aktivno državno delo in da se je tu izcimilo toliko separatizma, ki je tudi pri Srbih škodoval jugoslovanski ideji. Srbski demokrati so zaradi svojega jugoslovanskega mišljenja izgubili nekoliko prejšnjih postojank, ker so radikalcami hujskali proti njim, češ, da hočejo Srbe prodati »prečanom«. Zato so pa prečanski demokrati postali neprijetni, ker so jim klerikalci in blokaši očitali, da hočejo Slovence in Hrvate porobiti. Res ni bilo ne eno ne drugo.

Ko pa so radikalcami kupčevali z Radičem in z dr. Korošcem, tedaj je to bilo »delo za sporazum«, dasi je vsak vrabec znal, da je sporazum nemogoč. Sporazum je mogoč zgolj na podlagi edinstvene države in v aktivnem parlamentarnem delu. Radikalci bi hoteli imeti radičevce v parlamentu zaradi strankarskih kupcij, a Radičevci nočejo v parlament, ker bi izgubili kupčijo. Demokratiški ideal socialno pravične in plemensko strogo enakopravne Jugoslavije je ostal čist in svetel in njega bo nedvomno izvedla mlada generacija, ko bo radikalcami in vse druge separatiste čas odnesel s površja naše politike.

Priznavamo pa, da so vsemu zlu v enaki meri krivi Radičevci, ki so se izogibali aktivnega dela za državo in so dajali srbskim separatistom korajžo. Sramotna dezertacija Stjepana Radića je največji udarec tej politiki; ta beg pa so radikalcami samo pozdravili, saj je zanje dobro, ako »prečanski« politiki beže iz države. Vsak slepec lahko vidi, kako brezglava je taka politika. Vedno smo bili proti pasivni politiki in za borbo, za pozitivno delo v državno korist, za tekmo v parlamentu. Klerikalci so to načelo pobijali in se ogrevali za nekakšo avtonomijo Slovenije. Danes ne le da ni avtonomije, temveč nimajo klerikalci

Kot zastopniki velike večine Slovencev niti toliko moči, da bi rešili slovenske uradnike pred redukcijo. Niti misliti ni, da bi oni preprečili nezmožna davčna bremena. Tako so za dogledno dobo zastopljivi »prečanski« interesi in na Slovence in Hrvatih jezdi po njih lastni krivdi — arabska radikalna stranka.

Edin odgovor.

Ni še rešeno reško vprašanje, že hočejo razviti Italijani bakrsko. Ne bo še rešeno to, že bo našla iznajdljiva italijanska diplomacija kako drugo vprašanje in tako se bo nadaljevala pesem, dokler ne bo Italija dosegla svojega cilja: naše gospodarske smrti.

Temu cilju je podrejena vsa italijanska politika. Zato naletimo povsod, kjer se le oglašja kak naš nasprotnik, na italijanske prste. Da smo izgubili plebiscit, je bistveno italijanska zasluga, da je padel Stambulijski, je pripomogel italijanski denar, da je Albanija razbita v dva tabora in da se tam pripravlja revolucija proti nam prijazni vladi, je italijansko delo, in da noče Madžarska opustiti od svojih iredentističnih teženj, je zopet »zasluga« Italije. Skratka, povsod zadevamo na Italijo in je reško vprašanje kot izhodišče jadranskega vprašanja — kardinalno vprašanje vseh Jugoslovenov vprašanje njihovega obstoja.

V svojem bistvu ni jadransko vprašanje drugo stoletni boj med zapadom in vzhodom. Razlika je samo ta, da je vesled odpada Avstro-Ogrske postavljena razvodnica boja bolj zapadno, da ne gre več preko srede našega naroda, temveč skoraj po naravni meji našega naroda, v kolikor niso Italijani uspeli, da po svetovni vojni pomaknejo mejo vzhodneje v našo škodo.

Upoštevaljmo pa še eno dejstvo. Ne dosti večja od Jugoslavije je Italija, prebivalstva pa ima trikrat toliko. In naravni zakladi Jugoslavije so še skoraj nedotaknjeni, oni Italije že skoraj izrpani. Ali se čudite, če pravi Mussolini, da je Italija premajhna, da nima v njej 25 milijonov ljudi prostora. Mi naj damo ta prostor. Najprej italijanski trgovini in industriji — potem tudi italijanskim kolonistom in delavcem, ki jih bo uvažala industrija, ker je Amerika zaprta.

Z reškimi vprašanjem je razgrujen ves kompleks vprašanj, ki izhajajo iz jadranskega vprašanja.

Nebistveno je, kako bo rešeno reško vprašanje samo, bistveno je le, kako bo z njegovo rešitvijo odločna naša priprava za končni boj.

V tem oziru pa odločujemo edinole mi sami. Ali spoznamo, da je naš spas le v slogi, delu in požrtvovalnosti, ali pa izglubimo še naprej postojanko za postojanko, kakor učijo zgodovina od leta 1918 dalje.

Z drugimi besedami: naš boj bo zmagovit, če bo ves narod združen v volji po zmagoviti rešitvi jadranskega vprašanja, naš boj bo pa zaigran, če ne bomo kos temu postulat.

V telesenje te volje pa je »Jugoslovenska Matica«.

Zato odgovori na italijansko razvijanje bakrskega vprašanja vsak Jugosloven najbolje na ta način, da pristopi k »Jugoslovenski Matici«.

Če bi mogli isti hip, ko bo reško vprašanje na višku napetosti, javiti vsemu svetu, da je pristopilo k Jugoslovenski Matici 1 milijon Jugoslovenov, in to bi ne bila niti desetina, ali res niste uverjeni, da bi se rešitev reškega vprašanja nagnila v naš prilog.

Odgovor je resen in upoštevanja vreden samo, kadar ima pečat skrajne resnosti.

Vsi vemo pa tudi, da ne odločuje pri mednarodnih dogovorih, in zlasti proti Italiji velja to, pravica, temveč moč.

Moč vsake države pa je pri mednarodnih konfliktih izražena v glavnem v dveh stvareh: v organizaciji armade in v organizaciji zaledja. Da je naša armada organizirana, vemo, če je pa organizirano tudi zaledje — je vprašanje.

Ni pa več vprašanje, temveč dejstvo, kadar je jugoslovenski narod organiziran v Jugoslovenski Matici!

Delo za Jugoslovensko Matico je edin odgovor italijanskemu imperijalizmu. Blagor Jugoslovljivi, če bo njegov narod dal ta odgovor!

Politične vesti.

* Sestanek »nemške stranke« v Ribnici na Pohorju. Pretečeno nedeljo je o srečel v svojim obiskom poslanec nemške stranke Schauer tudi Ribnico. — Pozdravil in pohvalil je svoje volilce (Stimmviehl), ki so mu pripomogli do mandata. Seveda je bilo na sestanku razum »poglavarja« naših Nemcev, urgermana Hodnika, le par radovednežev. Ne omenili bi tega dogodka, če bi se bili res zbrala peščica pravih Nemcev ter se pogovorila o časih, ki so minili za nje. Nemcev, kot znano, pa pri nas ni! Zato pa, roko proč od našega ljudstva. Štajercijancev pa ne bomo trpeli!

* Italijanska aneksija Reke. Italija je nepričakovano imenovala svojega generala in senatorja Giardinija za guvernerja na Reki in je ž njim vred poslala vojaške čete in vojne ladje. V Beogradu se to razlaga kot prikrita aneksija Reke, dočim iz Rima zatrjujejo, da je to zgolj varnostna odredba in da Italija noče anektirati Reke, marveč hoče živeti z Jugoslavijo v božjem miru... Naša vlada je protestirala in odposlala v Rim posebnega odposlanca z navodili našemu poslaniku Antonijeviću in s Pašičevim pismom Mussoliniju. Smatrati je, da je reška kriza skrajno poostrena in da prihaja čas, ko bo morala Italija pred vsem svetom pokazati, da hoče z nami ali prijateljsko razmerje, ali pa ji diši smrtodnik. Italijanski ukrepi so vzbudili po vsej državi ogromno ogorčenje.

četka svojega postanka naprej. Razven tega se je trudila dvigniti kulturno stopinjo našega plemena. V ti svoji sveti misli je prišla CMD leta 1908 v mesto Ptuj.

To mestce je bilo od nekdaj važno križišče in žarišče duševnega življenja. Prometne žile Orijenta, Okcidenta in severa so se tukaj križale. Tukaj se je osredotočevalo po tej okolščini deloma življenje centrov sveta. Bogate izkopi ne iz rimske dobe pričajo o tem intenzivnem duševnem delu v tem mestu.

V polpretekli dobi, posebno zadnja desetletja pred prevratom pa se je zasedel v našem mestecu z vehementno silo naš narodni nasprotnik. Ravno iz našega mesta se je v največji meri zastrupljal s pomočjo slovenske besede po »Štajercu« naš rod, da se odtuji materinskemu jeziku ter lastni inteligenci.

Sprejeti bi moral nemščino ter slediti renegatskim sinovom, izdajalcem materinskega jezika. Z velikim uspehom se je vršilo potujevanje v našem mestecu in strahovit fanatizem sovraštva proti nam je vladal takrat. V tem sovražnem miljeju se je vršila pred 15 leti velika skupščina CMD. Takrat je navalilo na slovenske vrste nemštvo in nemškutarstvo od Dunaja do Trsta.

Nemški pisatelj Herder je dejal: »Slovenci niso nikdar tako bojevitili bili kakor Nemci, temveč so mir ljubili. Nobe-

* Italija zažiga, Bolgarija noši gori-vo. Vzlic lojalnim zadržimom lisjaške bolgarske vlade se potrjujejo vesti, da je Bolgarija pripravila pod krinko neodgovornih makedonstvujuših napad na naše ozemlje. Naša vlada je poslala Bolgariji ultimatum, s katerim ji žuga z najostrejšim represalijami in zasedbo Sofije. Ameriški list »Chicago Tribune« je prinesel zanimiva razkritja o gibanju bolgarskih neregularnih čet ob naši meji. Sumljivo je, da se to gibanje vrši natančno ob istem času, ko ima italijanska vojska »manevre« na naši zapadni meji. Med Rimom in Sofijo vlada očividni sporazumi.

* Revolucija v Bolgariji? Nova bolgarska vlada, ki toliko hujska proti Jugoslaviji, se s težavo drži na kruni. Zemljoradniki in komunisti so se združili in nameravajo skupno vreči sedanjo vlado. Po dokaj zanesljivih vesteh se vršijo v Bolgariji težki boji.

Tedenski pregled

za naročnike »Narodnega lista«.

Petek, 14. septembra: Danes je ministrski predsednik Pašič v svojem kabinetu sprejemal poročila posameznih ministrov o položaju. Dr. Korošec se je danes mudil v Zagrebu, kjer se je posvetoval z blokaši. — V reškem vprašanju je nastal odmor. Zatrjuje se, da bo rešeno mirnim potom.

Sobota, 15. septembra: Naša vlada je končno vendarle dala registrirati rapsalsko pogodbo pri Zvezi narodov. Današnji dan, ki ga je stavila Italija kot rok za odgovor naši vladi, je potekel mirno. Italija je pripravljena za nadaljna pogajanja. — Na Španskem je izbruhnila vojaška vstaja, ki je vrgla vlado in prevzela vodstvo državnih poslov. Preobrat se je izvršil brez krvoprelitja.

Nedelja, 16. sept.: Političen položaj brez izpremembe. Ob italijanski meji je opažati gibanje italijanskih čet. — V Nemčiji je prišlo do popolnega gospodarskega poloma. Pogajanja med Francijo in Nemčijo bodo pričela v kratkem.

Ponedeljek, 17. sept.: Italija je svojo namero izvršila. Dosedanja reška vlada je odstopila in izročila mesto italijanskim oblastem, ki so imenovali generala Giardinija za guvernerja in zasedle mesto z vojaštvom, tako da je Reka popolnoma v italijanski oblasti. Seveda izjavlja Mussolini, da se bo z nami še pogajal.

Torek, 18. septembra: Ministrski svet je danes razpravljal o reškem vprašanju. Posvetovanja so tajna. Vlada je izdala samo voden komunikacije, v katerem pravi, da je Reka zasedla Italija, da pa ni nevarnosti, da bi se spor ne rešil mirnim potom.

no plemo pa jim ni storilo toliko krivice kakor Nemci.

Ena izmed takih velikih krivic se nam je zgodila l. 1908 v Ptuj. Slovence, ki so se sestali v svrhu posvetovanja o kulturnih vprašanjih, so pretepali, polivali s črnolom, obmetavali s kamenjem in gnili mi jajci. Vlada je to postopanje odobraval in je mestna policija po diskretnih instrukcijah to mirno gledala ter s svojim postopanjem podpirala.

Ptjuju so sledili dogodki v Celju, kjer so Nemci napadli Sokolski in Narodni dom in v Mariboru, kjer so napadli Narodni dom.

Pod tem strašnim pritiskom se je dvignilo slovensko plemo ter je pokazalo živo življensko silo.

Na protestnem shodu v Ljubljani se je zbralo čez 7000 ljudi. Ker je del zborovalcev obhila nemška roka s kopirnim črnolom, je izbruhnila ljudska jeza ter so sledili znani ljubljanski dogodki, ki so se žal zaključili s smrtjo dveh slovenskih fantov Lundra in Adamiča.

Ustrelil jih je nemški pešpolk št. 27. Ob njihovih grobovih je žalovalo vse slovensko plemo ter se je udeležilo pogreba do 40.000 ljudi, ki so plakali ob teh grobovih ter stiskali pesti v svetem in upravičenem gnevu proti nasilniku.

V tem duševnem ozračju so se vršili potem protestni shodi po mnogih naših trgih, mestih in vaseh. Ljudstvo je ogorčeno grajalo organe, ki so imeli skrbeti

Dnevna kronika.

— Kaj je s starimi pritožbami na upravno sodišče? Kakor znano, je bil izdan zakon o državnem svetu in o upravnih sodiščih šele 17. maja 1922 in v »Služ. Novinah« razglašen 22. maja 1922. Obvezno moč je dobil zakon v smislu stavice 15. dan po razglasitvi, torej 6. junija 1922. Ker glede pritožb proti odredbam finančnih in upravnih oblasti zakon predpisuje, da se morajo vložiti v 30 dneh po sprejemu odločbe, zato so pravni krogi mnenja, da se pred tem terminom vložene pritožbe na bivše dunajsko upravno odnosno državno sodišče ne morejo od sedanjih upravnih oz. državnih sodišča jemati v pretršč, dokler ne izide posebna zakonska novela, ki bo to omogočala. To stališče zastopa v »Trilistu« tudi g. dr. Steska, član upravnega sodišča v Celju.

— Kakšne poslanike imamo. Iz Beograda poročajo, da namerava vlada odstaviti našega poslanika na španskem dvoru. V Španiji je namreč izbruhnila revolucija in se vrše že ves teden važne politične spremembe, a naš poslanik o vsem tem — molči in ne pošlje vladni nikakega poročila o položaju, kakor je to poslanikova dolžnost. No, naj se Pašič ne hujuje, saj je včasih celo iz Beograda težje dobiti kako reč nego iz same — Španije.

— Ustanovitev podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva za Maribor in okolico ter izvanredni občni zbor Vrtnarskega društva v Mariboru. Vrtnarsko društvo v Mariboru ima izvanredni občni zbor v nedeljo, dne 30. sept. tl. ob 9. uri dopoldne v učni dvorani drž. vinarske in sadjarske šole v Mariboru. Pri nesklepnosti se vrši zborovanje eno uro pozneje in se sklepa pri vsakem številu navzočih članov. Na dnevnem redu je pristop vrtnarskega društva kot podružnica »Sadjarskega in vrtnarskega društva za Slovenijo v Ljubljani«, nakar se vrši izvolitev odbora podružnice za Maribor in okolico. Naprošajo se vsi naročniki lista »Sadjar in vrtnar« (četudi niso člani vrtnarskega društva), da se polnoštevilno udeležijo zborovanja oziroma izvolitve odbora, ker se kot naročniki lista smatrajo za člane novo ustanovljenih podružnic z vsemi pravicami in dolžnostmi.

— Za Malgajev spomenik v Guštanju je sprejel odbor od sledečih gg. nabiralcev: Stegenšek Pepeca, Laško, 227 D; Vuga Fran. Grobelno, 20 D; Pavlič M. Dravograd 700 D; Vižurek Sonja, Črnomelj 112 D; dr. Tone Gosak, Ptuj, 230 D; dr. Juro Hrašovec, Celje 1820 D; Pevski krožek »Komšija« 105.25 D; preje 2223 D, sedaj 3681.25, skupaj 5904.25 D. Odbor za Malgajev spomenik izreka tem potom p. darovalcem najiskrenejšo hvale in se priporoča ostalim nabiralcem.

— Enoletni trgovski tečaj na žalski realni gimnaziji v Ljubljani. Vpisovanje

za mir in red, a so namenoma zanemarjali svoje dolžnosti ter namenoma izročevali Slovence kot brezpravne državljanje tevtonski strahovladi.

Besedam so sledila od naše strani dejanja. V Ljubljani je začasno izginila nemščina iz ulic. Vse slovensko življenje se je poglabilo. Izvajalo se je geslo »Svoji k svojim!«, ker so ravno nemški trgovci imeli znaten del krivde na sovražnih dogodkih napram nam. Nastala je prava duševna revolucija v vsem slovenskem plemenu nasproti nemški nasilnosti. More se trditi, da je bilo leta 1908 za letom 1848 v Slovenceh prvo revolucionarno obdobje, ki prekaša glado važnosti dobo taborov.

Tako je l. 1908 bil Ptuj rojstni kraj velikih dogodkov, ki so združili vse slovenske vrste ter razgibali vse slovenske plamenih ljubezni do domovine.

Ko je 10 let pozneje sledilo osvobodje vseh vseh treh plemen in združitev v kraljevino, so naši narodni nasprotniki sklenili globoko svoje tilnike. Trajalo pa je to pri nas le kratko časa... Ne obtožujemo vseh brez izjeme, so med njimi tudi resnično lojalni elementi. Priznati pa si moramo, da imamo v nacionalnem oziru še mnogo važnega in prepotrebega posla pred seboj, predno dosežemo svoj cilj. Ta naš cilj pa mora biti ustvaritev čisto nacionalne jugoslovenske severne meje. Samo v tem slučaju bode naša država na severu srečna in varna.

Ptuj — izhodišče našega osvobojenja.

(Govor dr. Toneta Gošaka dne 8. sept. 1923. ob priliki sprejema CMD skupščinarjev na ptujskem kolodvoru).

Dragi bratje in sestre!
Čestiti skupščinarji!

Danes poteka 15. leto v naglo in nemo večnost, odkar ste posetili zadnjikrat Ptuj. Takrat so se izvršili na nas tipično sovražni čini, ki so jasno pokazali, s kakimi sredstvi so naši narodni nasprotniki skušali zatreti naše plemo in s kakimi metodami so postopali v zgodovini, da so krčili mejo ozemlja našega plemena.

Saj so segale te prvotno na sever do glavnega mesta Avstrije, do Dunaja, na izhod preko glavnega mesta Ogrske Peča (nemški Offen), na severozapad do vsteviške pustiške doline, na jugozapad preko Čedara.

Na lombardijskih dvorih se je glasila slovenska govornica. Žal smo prišli ob vstopu v zgodovino pod tujo oblast in to je bila tragika naše usode za bodočnost. Tlačilo so nas nemška vlada, nemški fevdalci, najhujše pa tuje šole. Poslednje so bile našemu naraščanju najnevarnejše.

Družba sv. Cirila in Metoda si je nadelala nalogo, da reši našo mladino potujevanja. To svojo nalogo je vršila u-

Se vrši v soboto, 29. sept. tl. od 15.—17. ure. Sprejemni izpit pa v nedeljo dne 30. sept. tl. ob 9. uri. Pouk se prične dne 1. oktobra ob 8. uri. V enoletni trgovski tečaj na ženski realni gimnaziji se sprejemajo: a) absolventke IV. razreda meščanske šole, gimnazije ali prvega letnika učiteljskega, ako imajo v računstvu, jeziki, zemljepisju in zunanji obliki najmanj red 2 in ako napravijo sprejemni izpit. Pričenši z dokončanim 5. razredom kake srednje šole in z dokončanim II. letnikom učiteljskega odpade sprejemni izpit.

— **Enoletna gospodinjska šola v »Mladiki«** v Ljubljani. Vpisovanje se vrši dne 1. okt. od 10.—12. ure. Pouk prične dne 2. oktobra ob 8. uri. Sprejemni pogoji bodo pozneje objavljeni.

— **Enoleten tečaj za gozdne čuvaje v Vinkovcih.** Na logarski šoli v Vinkovcih se otvori dne 1. novembra tl. enoleten tečaj za gozdne čuvaje. Pogoje za sprejem prinaša zadnji »Uradni list« (št. 87).

— **Učni tečaj za babice** se prične dne 5. novembra tl. v Ljubljani na državni babiški šoli. Tečaj traja 10 mesecev. Sprejmejo se ženske od dovršenega 24. do 40. leta, zmožne učnega jezika v besedi in pisavi. Prošnje je vložiti pri pristojnem okr. glavarstvu do 10. okt. Podrobni pogoji so na razpolago v našem uredništvu.

— **»Pekatec«** najcenejše testenine. To potrjujejo vse gospodinje, ki so napravile poskušnjo s tem, da so skuhale ob enem te in druge. »Pekatec« so se vedno zelo nakuhale.

— **Upravičena pritožba.** (Dopis iz Sl. gorici). Katoliški duhovnik Golec, ki se tako lepo ravna po naukih katekizma, že zopet strelja na učiteljstvo. Tokrat je vzel v 38. številki »Slov. Gospodarja« namuho nadučitelja pri sv. Andražu v Sl. goricih, češ, da je svojim nedeljskim obiskovalcem razlagal, da so poslanci SLS zakrivil preložitve glavnih počitnic ter na to prav po farizejsko obrača kopje namenoma proti vsemu čiteljstvu rekó: »Vi učitelji ste želeli tako imeti in v Ljubljani so Vaši liberalni prijatelji tako storili. — G. Golec dobro ve, da pri preložitvi glavnih počitnic ni imelo učiteljstvo nobene besede, saj ni niti njegova niti krajin in okrajnih šolskih svetov niti višjega šolskega sveta nikdo vprašal za mnenje, temveč je oddelek za prosveto in vero pokrajinske uprave za Slovenijo s svojim odlokom z dne 19. jul. 1922 št. 2843 odredil samolastno, naj bodo glavne počitnice na vseh osnovnih in meščanskih šolah v Sloveniji izjednačene. Učiteljstvo ne more nič za to izpremembo ter se mora pokoriti ukazu višje naravne uprave. — Tako je, g. Golec, in nič drugače! Vam seveda ni do resnice, temveč vam je največ od tega, kako bi pri narodu učiteljstvu zmanjšali zaupanje. Resnično ljubni Golec tudi dobro ve, da bodo o ugovorih proti tej naredbi konečno odločili naneno ministrstvo. Ako bi

Zal pa je v nas le malo onega vzvišenege idealizma, ki nas je dičil v težkih dobah nacionalnega boja.

Kakor pa je l. 1908 OMD razpalila žar domovinske ljubezni v vsem slovenskem plemenu, tako upamo, da izvrši tudi današnja skupščina svojo vzvišeno nalogo. Naj nas poglubi in oživi v pravi in veliki oduševljenosti ter požrtvovalnosti za našo ožjo in širno domovino, veliko in lepo Jugoslavijo.

V tem znamenju Vas pozdravljam v imenu naše mladine, v imenu podružnice OMD v Ptujju ter v imenu vsega narodnega občinstva.

Pozdravljam v prvi vrsti narodne in kulturne delavce in delavke odličnih imen v prvi vrsti imenoma soprogo velikega pokojnika g. dr. Tavčarjevo in našega voditelja prijatelja dr. Žerjavo (g. prvomestnik Senekovič je bil slavnostno sprejet že dan preje na ptujskem kolo-dvoru. Op. ured.)

Pozdravljam Vas Sokole, ki po svoji idealni prerobje naš rod v telesno in duševno polne ljudi, pozdravljam Vas Orjunaše, ki ste poleg Sokolov idealna avantgarda v naših nacionalnih stremeljih k nam, da si medsebojno podžgemio naša v domovinski ljubezni ter si prisreže-niše narodne in državne svetinje.

Ziveli Ciril Metodovi skupščinarji, živela ideja OMD!

bil Golec le količkaj naklonjen učiteljstvu, krog katerega se je kot kaplan rad sukaj, bi takih dopisov, ki ustvarjajo nepeto razmerje, ne priobčeval. List »Slov. Gospodar« je silno pederzen. V ravno isti številki namreč vabi, naj se vse šolske knjige in potreščine za osnovne, meščanske in srednje šole kupujejo v Cirilovi trgovini. Duhovnik Golec ceni tovarništvo učiteljstva strašno nizko, če misli, da bode še kateri zavedni učitelj prestopil prag Cirilove trgovine, preko katerega hodi vsak dan ošabni Golec s svojim kopjem žaliti in izzivati učiteljstvo v »Sl. Gosp.« in »Stražo« po Goljatovo.

— **Protest zoper novi tiskovni zakon.** Pri prihodnjem zasedanju narodne skupščine pride na vrsto tudi tiskovni zakon. Osmutek tega zakona je skrajno reakcionaren in prav partizansko prikrojen. Te dni so se vršila protestna zborovanja beograjske in novosadske sekcije Jugoslovskega novinarskega združenja, na katerih so bile sprejete ostre resolucije zoper ta zakonski načrt, ki je sestavljen brez sodelovanja poklicnih novinarjev.

— **Zopet grozna nesreča pri streljanju s topiči.** Neštetokrat smo že priporočali oblastvu, naj enkrat za vselej prepovedo brezsmiselno streljanje ob cerkvenih slavnostih, toda vedno zopet se izdajajo dovoljenja, da si se je že pripetilo toliko nesreč, in ne mine skoraj nedelja, da bi ne bilo novih. Tako se je minulo nedeljo pri D. M. v Polju ponesrečilo kar deset otrok. Tega dne so blagoslovili nove zvonove. Seveda, brez streljanja ni šlo. Strelšče so imeli kar pri pokopališču. Popoldne krog 17. ure se je vršil nek pogreb. Pogrebi so prosili streljače, naj vsaj za čas pogreba prenehajo; na kar se je 19-letni(!) Klemenčič moško odrezal: »Zdaj bom pa nalašč streljal!« In res je šel na pokopališče, kjer je na nekem grobu imel shranjen smodnik in topič. Krog njega se je zbralo mnogo radovednih otrok. Pri basanju topičev je pušil cigareto, od katere je padla iskra v poleg stoječo vrečico, v kateri je bilo krog 15 kg smodnika. V trenutku je nastala grozna eksplozija, med pogrebi je nastala panika, na tleh pa se je valjalo 10 gorečih kep — 10 otrokov. Ko se je prva panika polegla, so ponesrečene obvezali in prepeljali v bolnico. Večina je dobila težke opekline po vsem životu, zlasti na glavi in po obrazu, tako, da je malo upanja, da bi okrevali. In vsega tega gorja je krivo to brezsmiselno streljanje, ki so ga nota hene poverili 19-letnemu, neizkušnemu fantu. Bog gotovo ne bo užaljen, če se ob cerkvenih pobožnostih opusti streljanje, denar pa, ki ga zbirajo za smodnik, bi bil gotovo bolj dobrodošel občinskim revežem, ki nimajo nikjer s perjem postlano, najmanj pa na deželi. Če pa je hočejo cerkveni krogi a vsak način imeti streljanje, naj si najamejo pri vojaštvu topništvo.

— **Čuden prijatelj.** Iz Novega Sada poročajo, da so pripeljali v soboto v tamnošnje bolnico Radovana Rajčca, ekonomca iz Novega Sada, ki je šel pred par dnevi na obisk k svojemu prijatelju v Indijo. Ko je dospel tja, mu je postalo slabo, nakar mu je prijateljeva žena dala nek prašek, po katerem je padel v nezavest. V bolnici so dognali, da je zastrupljen. Splošno se sumi, da ga je povabil njegov prijatelj samo radi tega k sebi, da bi ga zastrupil. Dogodku se pripisuje politično ozadje, ker je Rajčc znan kot Orjunaš, dočim je njegov »ljubeznjivi« prijatelj zagrižen Srnaovec. Uvedena je sodna preiskava.

— **Gnusna obrt.** Te dni se je zopet pripetil v Beogradu slučaj, ki vzbuja v vsej javnosti veliko razburjenje. Na Hadži Popovcu v Beogradu je dolgo vrsto let mirno živela Malena Mardevac s svojo 14-letno hčerko Milico. Z delom je zaslužila toliko, da je preživela sebe in dete. Pred kakimi 14 dnevi pa se je pojavil nek Dobromir Pejić, 56 letni trgovec, oče štirih otrok. Preko neke znane zvodilje je dobil 14-letno Mileno v svoje roke, jo odpeljal v Zemun, jo tam oskrnil in nato prodal v neko javno hišo, kjer je še cel teden ostal pri njej, nakar se je zopet vrnil k svoji ženi. Ko je ta zvedela, kje je bil ves ta čas, si je iz obupa hotela končati življenje, pri čemur pa so jo rešili ribiči, ki so jo opazili ob Donavi. Ko je Pejić zvedel za ta dogodek, je pobral vso gotovino in zlatnino ter nežnoma kam pobegnil. Policijsko zasledovanje je ostalo brezuspešno. Doslej niso našli niti njega

niti njegove žrtve. V južnih krajih se je v zadnjem času dogodilo že več takih slučajev. Oblasti si prizadevajo, da izsledijo krivce, vendar jim to doslej ni uspelo razen v par slučajih. Sumi se, da obstoja dobro organizirana družba, ki trguje z živo robo.

— **D' Annunzio kot muzikant.** »Slov. Gabriele d' Annunzio se silno boji, da bi ga svet pozabil. Vedno najde kako novo sredstvo, da se proslavi. Vojni meč je v današnji dobi precej nevarna igrača, zato si je sedaj d' Annunzio izbral drugo orodje — godbo. Nekateri italijanski in ameriški listi poročajo, da se bavi »veliki italijanski mojster« sedaj z nekim glasbenim delom, ki ga bo imenoval »Frate Solo«. Bajje pridno študira harmonizacijo in kontrapunkt. Tako skrbi d' Annunzio za svojo reklamo. Nič se ne bo treba čuditi, če bodo listi nekega lepega dne poročali, da se pripravlja na dvoboj s svetovnim boksačem Dempseyem ali pa da namerava preplavati Rokavski zaliv.

— **Strašen ciklon na Japonskem.** »Martin« javlja iz Osake, da je v Tottoriju včeraj razsajal strahovit ciklon, ki je usmrtil 5000 ljudi in napravil za 30 milijonov jenov škodo. Tottovi je glavno mesto pokrajine z istim imenom na jugozapadu japonskega otoka Nipon, z bogato industrijo.

— **24 otrok v 25 letih.** Francozka vlada, ki deli odlikovanja materam številnih otrok, je letos odlikovala z zlato medaljo za materinstvo gospo M. Grassefovo, ki je povila v 25 letih 24 otrok. Dvakrat je rodila dvojčke, enkrat pa celo trojčke. Vsi otroci so živi in popolnoma zdravi.

— **Pred sodiščem se je ustretil.** Pred par dnevi se je vršila pred najvišjim civilnim sodiščem v Budimpešti glavna razprava v imovinskem procesu majorja Bele Szaba, ki se je že 10 let tožil s svojo sestro zaradi nekega vinograda v Tokaju. Na tej razpravi je sodišče izreklo razsodbo, da vinograd pripada sestri. — Majorja, ki je došel v paradni uniformi in z vsemi odlikovanji na prsni, je ta razsodba tako razžalostila, da je potegnil iz žepa revolver in se ustrelil. Razprava je bila takoj prekinjena. Sodniki so silno razburjeni zapustili dvorano, smrtno ranjenega majorja pa so takoj peljali v bolnico, a je že med potjo izdihnil.

— **Tudi na Češkem imajo leteče politike.** Leteči politiki so taki, ki tekoma par let osrečijo več strank s svojim talentom in drugo robo sumljive kakovosti. V Jugoslaviji jih ne manjka in tudi ne bo zmanjkalo. Čehi se ravnokar pečajo z zadevo posl. dr. Vrbenskega, ki je bil že v raznih strankah — pred vojno celo anarhist — nazadnje pa je izrabljal narodne socialiste, ki so »anarhije« željnega doktorja dvakrat napravili za ministra. Ker pa ga niso hoteli tretjič (in trikrat Bog pomaga), jim je obrnil hrbet in začel komunistično politiko. Da je bil bankrot popoln, se je v praških volitvah združil s komunisti in z Nemci, nasprotniki države in narodnega režima, v katerem je dr. Vrbenský ministroval. Je križ z ljudmi, ki imajo v glavi anarhijo, pa mislijo, da je treba prestopiti podirati.

— **Strahoviti prizori z japonskega potresa.** Agent neke švicarske tvornice ur, Lois Jederkin, ki se je mudil za časa znane potresne katastrofe na Japonskem, pripoveduje grozovite prizore, ki so se dogajali na razvalinah prej cvetočega mesta Jokohame. Povsod je bilo slišati klicanje in stokanje na pomoč, izpod razvalin pa so štrlele okrvavljene in polomljene noge, roke, glave itd. Pri »Grand hotelu« je nek človek prosil ljudi, naj mu pomagajo rešiti njegovo ženo. Rešitelju je ponujal 10 tisoč jenov. Bil je do pasu zasut pod razvalinami, a z eno roko je kazal na glavo svoje žene, ki je štrlela iznad ruševin. Vsaka rešitev je bila nemogoča, ker se je vnel plin, ki je uhajal iz popokanih cevi. Nesrečni mož je moral z lastnimi očmi gledati, kako mu je umirala žena v plamenu, dokler ga samega ni odrešila smrt.

— **Madžarsko posojilo.** Budimpeštanski listi poročajo, da obetajo pogajanja med ministrom predsednikom Bethlenom in češkoslovaškim zunanjem ministrom dr. Benešem lepe uspehe. Glede posojila je dogovorjeno, da dobi Madžarska za enkrat samo malo posojilo, dočim ostane vrašanje mednarodnega madžarskega posojila za enkrat še nerušeno.

— **Prvi Evropejec v Mekki.** Lord Headley, ki se je pravkar vrnil iz Meke v Anglijo, je bil pred odhodom sprejet od kralja Fuada. Headley je prvi Evropejec ki je brez ovinkov in oficijelno vstopil v sveto mesto Islama. Hvali prijaznost in gostoljubnost prebivalstva, toži pa nad ogromno vročino, kateri je bil izpostavljen.

— **V našem času zakon ne drži več.** V Zedinjenih državah ameriških je bilo lanskega leta 160.000 zakonskih parov razporočenih. Vsak 19. zakon je šel narazen.

— **O starih ženskah.** Te dni je umrla v Londonu najstarejša ženska v Angliji Mary Garzetova v častitljivi starosti 107 let. Celih 70 let je bila vdova. Do zadnjega časa se je čutila zdravo. Po njeni smrti je najstarejša ženska v Angliji 104 letna Ana Aynkova, bogata vdova iz Scheffielda. Je prekritano krepke korenine in še tako zdrava, da jo vsi zavidajo. Vsak dan spije par vrčkov piva in popuši 10 cigaref. — V bolnico v Szigetvaru na Madžarskem so prepe-ljali ciganko, ki se je rodila leta 1816. Ima na plečih 107 let. Pravi, da ni bila nikoli v življenju bolna in je do zadnjega časa živela od lastnega dela. Meni da jo bodo v bolnici napotili v krtovo de-želo.

— **To je denar!** V Nemčiji bodo kmalu prekosili boljševisko Rustjo. Noč in dan tiskajo bankovce z ogromnimi številkami. Tako so izdali bankovce po 500 milijonov in bankovce po 1 milijardo. Cene so pa temu primerne. Kilogram kruha stane več milijonov, jajce en milijon, kilogram masti 40 milijonov mark. Več kot polovica Evrope (Rusija, Nemčija) se nahaja v strahotnem gospodarskem stanju. Kdaj se bo to popravilo?

— **Obnova opustošene Japonske.** Zadržni smo obširno pisali o strahovitem potresu, ki je opustošil najbogatejši del Japonske bolj nego katerakoli vojna. Japonski državi, ki spada med velesile, je ta katastrofa prizadela neprecenljivo škodo, ki je ne bo mogla popraviti dolga leta. Nad Japonsko še vedno vladajo nevarnost. Potres se je parkrat obnovil, te dni pa je divjal strašen orkan, ki je usmrtil še 5000 ljudi. Bruhajoči ognjeniki povzročajo novo škodo, a ni izključeno, da se bodo med strašnim potresom zemeljske skorje odprli še novi ventili podzemeljskega ognja. Japonska vlada se trudi, da bi na razvalinah glavnega mesta in pristanišč obnovila normalno življenje. Obnova pa seveda zahteva ogromnih denarnih žrtev. Vsi japonski denarni zavodi so se združili v sindikat, ki bo dajal vladi denarja. Nadalje bo vlada najela visoko zunanje posojilo. Novi Tokio nameravajo zgraditi po vzoru ameriškega prestolnega mesta Washingtona. Stroški za obnovo porušeni krajev in mest so cenjeni na ogromno svoto 10 milijard jenov (1 jen je približno 45 dinarjev).

— **Vseruska olimpijada v Moskvi.** Dne 16. tm. je bila otvorjena v Moskvi velika poljedelska razstava. Ob tej priliki se je začela tudi vseruska olimpijada.

— **Nenavaden zločin se je dogodil** te dni v Gerusbachu na Badenskem. Nek tamošnji delavec je že dalje časa živel v veliki neslogi s svojo ženo. To nemirno življenje mu je začelo presedati in sklenil je, da se sitne in jezične žene za vsako ceno iznebi. Med vojno je služil pri esperjih in tako se je tam naučil maršičesar, med drugim tudi, kako se sigurno pošilja ljudi na drugi svet. Pribavil si je strelivo ter nastavlil v svoji kolibi mino. V času, ko je vedel, da je žena sama doma, je mino zažgal. Cela koliba je naravno sfrčala v zrak, toda nesrečni zakonski trupel je bil ves razočaran, ko se je izmed ruševin izkobacala popolnoma zdrava zakonska polovica in ga začela oštevati. Nesrečen mož, ki se ni mogel niti na ta način iznebiti svoje žene, je iskal rešitve v begu in policija ga še danes zastoni zasleduje, žena pa še nadalje popolnoma čila in zdrava zabavlja nad njim.

— **Pokojnina potomcev ruskih književnikov.** Sovjetska ruska vlada je dovolila, da se izplačajo pokojnine potomcem oziroma družinam sledočih ruskih književnikov, ki so si pridobili tudi simpatije boljševiskih vlastodržcev: vnuki Puškina, sin Černiševskega, sin Saltikova, Söderina in vnuč dramatika Ostrov-skega.

Šola in dom.

5. Hišni in šolski red.

»Ah Dragotine! Ti neredni dečko! Kakšen nered imaš že zopet v obleki in obutku! Suknja ti bode zdajzadaj padla raz stolca, hlače si zagnal na mojo posteljo, oprask je že padel raz stolca na tla, nogovnice se valjajo po tleh, oba čevlja ležita prevrnena daleč drug od drugega! Takoj mi ustani ter položi vsako reč na svoje mesto! Tako je karal oče Močnik svojega 12letnega sina, prišedši zvečer precej pozno iz mesta domov. Hočeš nočes, Dragotin je moral ustati, obleči hlače, zložiti obleko ter si za jutri posnažiti razmetane čevlje.

»Že zopet si bil silno nereden!« nadaljuje oče. »Tolikokrat te svarim in te navajam na red, a ti me še ne ubogaš!«

»Ali si molil večerno molitev?« Dragotin molči. Tudi molk je odgovor.

Dragotin se izgovarja na mater, češ, da ona od njega ne zahteva tako točnega reda, temveč mu dovoljuje večjo prostost ter mu kaj rada spregleduje malenkosti.

»Ne izgovarjaj se mi na mater!« ga zavrne oče, temveč pomisli, da te ne učim samo jaz redu, marveč, da zahteva tudi šola to od tebe! Vsi na svetu se moramo ravnati po nekem redu ter moramo slediti onim, ki nas uče a nikdar onim, ki nas zanemarjajo!«

Prepričan sem, da te tudi šola uči devati vsako reč na svoje mesto. Ko sem hodil jaz v šolo smo se takoj prvi šolski dan učili pravila šolskega reda. Naštetj mi tista pravila, katera ste se v šoli zdaj učili!«

Dragotin jih našteva, rekoč:

1. Snažite obutev!
2. Po stopnicah in hodnikih hodi tiho in molči! Molk je zlato!
3. Opravi prej svojo potrebo, šele potem pojdi v razred!
4. Ne treskaj z durmi!
5. Prišedši v razred ne smies več brez dovoljenja zapustiti svojega mesta.
6. Položi vsako reč na svoje mesto!
7. V šoli ne smemo ropotati, kričati, razsajati itd. Nemir je grd!
8. V šolo dehajaj o pravem času! — Kdor dohaja pozno v šolo, moti poduk, škoduje sebi in součencem ter daje drugim slab izgled nerednosti.
9. Med podukom ne smemo šepetati, ne jesti in se ozirati.
10. Gledati moramo vedno naprej ter skrbno paziti na učiteljevo besedo.
11. Učitelja moramo gledati v obraz ter odgovarjati v celih stavkih.
12. Kdor v šoli kaj poškoduje, mora škodo poravnati.
13. Vse knjige morajo biti skrbno zadržane in snažre, ogli izravnani.
14. Ne smetite po tleh in ne pljuvajte, to ni lepo!
15. Tudi na potu ne smemo kričati, ne suvati, razgrajati, se pretepati, metati kamenje itd. Tako delajo divjaki.
16. Človek se že na potu pozna koliko velja. Dober otrok pozdravlja srečajočce h. pr. Dobro jutro, dober dan, zdravo, hvaleh Jezus! itd.
17. Bog vse vidi, Bog vse vé, greh se delati ne sme!

18. Pridnega otroka imajo radi stariši, učitelji, součenci, vsi ljudje in Bog.

19. Bodimo torej pridni in dobri, s tem si zidamo srečo in izkazujemo čast sebi, domu, šoli in občini.

»Glej kako lep red se učite v šoli!« pozvame oče, ko je Dragotin nehal naštevati. Zakaj se tudi doma ne ravnaj po njem zlasti po pravilu: Položi vsako reč na svoje mesto! Od danes naprej nobenega izgovarjanja več na materino preddobro popustljivost! Jaz se bodem v svojem hišnem redu strogo ravnal po šolskem redu, da te navadam nanj. Ko bodeš dorasel ter bodem jaz morebiti že goščval v grobu, bodeš s hvaležnostjo mislil na mene. Povsod na svetu se moramo ravnati po nekem določenem redu. Na cestah imamo cestni, v cerkvi cerkveni, v gostilni gostilniški, v gledališču gledališki, pri vojakih vojaški, pri Sokolih sokolski, na polju poljski, v občini občinski, v državi državni, v šoli šolski, doma hišni red itd. Kdor se ravnja po redu svojega poklica je dobro izobražen in uzorno discipliniran človek!«

Tako je učil oče Močnik svojega sina Dragotina.

Blagor družini, v koji oče in mati izvirata složno hišni in družinski red.

Blagor občini, kjer podpira hišni red šolskega. Šola in domača hiša ste dve sestri, ki naj hodite vedno roko v roki!

Dragotin je začel razmišljati očetove in učiteljeve nauke, zdelo se mu je, da se vjemajo do pičice. Začele so se mu odpirati oči in odpirati ušesa. Zdelo se mu je, da je slišal iz očetovih ust božji glas: »Kdor je v življenju reden, bode tudi premagal vse težave ter bode zadovoljen in srečen!«

Dopisi.

Brezno ob Dravi Naglost ni dobra. Zato smo v Brezno še le v nedeljo 16. tm. se zahvalili Bogu za srečen dogodek v naši kraljevi družini. Toda novi g. organist sam ni vedel, da na koncu službe božje spada državna himna »Bože pravde«. Nič tega. Organist bi kot inteligent že moral vedeti, kaj treba, ali ne? Tudi to je čudno, da je vedel pri službi božji za vse odgovore, le pri molitvi za kralja ni vedel po »Te Deum-u« kaj odgovoriti. Čudna nevednost človeka, ki je sicer jako spreten in dober organist. Seveda — na cerkvi ni bilo nobene zastave. No, pa pripišimo dobrotno vse to pozabljenosti in upajmo če ni to »sistem«, da bo pri kaki drugi narodni in državni svečanosti vse bolje. — Opazovalcem.

Iz Poljčan. Naša prijazna vasica Poljčane, ležeča ob vnožju zelenega Boča, ob progi juž. železnice, vabi ravno v tem času s svojim napredovanjem na narodno-kulturnem polju marsikaterega, ki še vedno živi v narodnem zaspantstvu, k vzdravitvi. Res, kar se je v kratkem času naredilo na tem polju v Poljčanah, bode marsikateremu kraju v bivšem spodnjem Štajerskem svetel vzgled požrtvovalnosti, nesebičnosti in domoljubja. — Pretekli so komaj 4 meseci, odkar so ustanovili zavedni možje in mladeniči Narodno glasbeno društvo Zvon, v katerem se že z najboljšim uspehom goji tamburaštvo, petje in drama. Uspehi mož-mladeničev, kateri so z neumorno silo in nesebičnostjo začeli orati zamrzo ledino domoljubja in obdelovati brazdo za brazdo s svojimi pridnimi in žuljavimi rokami — so že tu! Potekli še nišo 3 meseci od ustanovitve, že se je pokazal uspeh, na novem, od članov lastnoročno postavljenem, krasnem odru, z mnogoštevilnimi kulisami, pod nadzorstvom našega požrtvovalnega člana g. Ritonja, s sodelovanjem vseh članov in slikarja g. Ačka iz Slov. Bistrice, katerega vsakomu najtopleje priporočamo. Tudi najprisrčnejša zahvala vsem požrtvovalnim članom, ki so s svojim trudom z neumorno pridnostjo delali cele noči. Čast in hvala njim! — Dramski odsek je priredil dvakrat igro »Revček Andrejček« in en mesec pozneje zopet dvakrat »Divjega lovca«. Tukašnji gasilni dom je bil popolnoma napolnjen z ljudstvom iz bližnje in daljne okolice. Za obilni obisk, katerega nam je ju. občinstvo izkazalo, se tem potom najsrčnejše zahvaljujemo ter se priporočamo za nadaljni obisk pri nadaljnjih prireditvah. Vsem: na veselo svidenje! Iz naroda za narod!

Ptujske vesti.

Javna zahvala. Ob priliki prireditve 15-letnice skupščine CMD v Ptujju so se združili malone vsi sloji narodnega prebivalstva, da bi ta prireditev uspela moralno in gmotno kar najboljšje. Oba podpisana odbora moške in ženske podružnice CMD v Ptujju se iskreno zahvaljujeta velikemu delu lepo organizirane jednote, ki ste jo tvorili ob tej priliki narodni sloji skupno. Posebej se povdarjamo velike zasluge naše posadke pod vodstvom g. podpolkovnika Božiča in majorja Kovačiča, ker je vse vojaško skozi cel teden pred prireditvijo vršilo delo na slavnostnih prostorih. Nadalje g. stavbenika Macuna, ker je na lastne stroške postavil šotore, g. lekarnarja Orožna, ker je vodil dekorativna dela na slavnostnih prostorih in plačal vse izdatke, gg. akademikov, ker so prevzeli značajno partijo opravljanja prireditve in vseh narodnih dam, ki so bile pravzaprav požrtvovalne voditeljice vse prireditve. — Vam vsem velja v imenu narodne stvari naša iskrena zahvala! — Moške podr. CMD dr. Tone Gosak Jr. — Ženske podr. CMD Vida Horvat Jr., predsednica. — Enica dr. Gosakova Jr., tajnica.

Nova davčna bremena.

Vojnica, prej vojaška taksa in prispevek za vojaška vozila.

Službene Novine z dne 6. septembra 1923, št. 203 objavljajo zakon o ustrojstvu vojske in mornarice, s čigar materijalnim delom sta se na novo uveljavila dva državna davka, namreč vojnica, ki se je pri nas pobirala dosedaj kot vojaška taksa, in posebni davek za vozila, ki se bo pobiral v višini invalidskega davka od vseh davčnih zavezancev.

1. Vojnica.

Vojnico bodo plačevali za službo v vojski ali mornarici stalno ali začasno nesposobne osebe, dalje zadruga, premoženja in podjetja onih oseb, ki se na katerikoli način ognejo zakoniti službi v vojski ali mornarici ali ki vsled zapora ali izgube državljskih pravic ne morejo osebno služiti. Plačila vojnice so oproščene osebe, ki prejemajo invalidsko podporo ali ki so se ponesrečile v vojni službi, in komčno osebe, ki so umobolne, gluhe, slepe ali hrome ter nesposobne za katerokoli delo, ako plačujejo manj nego 20 D neposrednih davkov.

Vojnica znaša za osebe, ki so za službo stalno ali začasno nesposobne, 50%, za vse druge, ki se ognejo službi ali ki ne morejo vsled zapora itd. osebno služiti, pa 100% vsakoletnega neposrednega davka. Plačilna obveznost traja od dovršenega 20. do dovršenega 50. leta. Za plačilo vojnice jamčijo roditelji vojašci zavezane osebe.

V Sloveniji se je z uveljavljenjem vojnice dosedanja položaj bistveno poostiril ne le glede dobe plačilne obveznosti, ki je podaljšana za 5 let, torej na 30 let, ampak tudi glede odmerne podstave. Odmereno podstavo je tvorila dosedaj le dohodnina, v prihodnje se bo pa vojnica odmerjala od vsote vseh posrednih davkov. Vseled tega se bo krog plačilnih zavezancev izdatno razširil, ker bodo vojnico plačevali tudi osebe, ki so bile plačila vojaške takse oproščene, ako njihovi skupni dohodki niso dosegli vsote 2500 Din na leto.

Nasprotno pa so razbremenjeni roditelji oseb, ki so dosedaj bili zavezani plačevati takozvano roditeljsko takso, ker bodo v bodoče te takse oproščeni, pač pa bodo jamčili za plačilo njihovim sinovom predpisane vojnice.

2. Prispevki v remontno-vozarski fond.

Za kritje stroškov povodom nabave in vzdrževanja potrebnih konj za topničarsko vprego, jahalnih konj in volov, mornarskih in suhozemskih prevoznih sredstev in drugih potrebščin za vozila, dalje za plačilo odškodnine za živino in prevozna sredstva, ki se odvezemajo posestnikom v mirnem ali vojnem času, se bo poleg davka pobiral poseben pribitek za vozila in stekal v posebni remontno-vozarski fond. (Remontno-komorski fond.)

Pribitek za vozila bodo plačevali vsi davkoplačevalci v višini invalidskega davka. Plačila pribitka so oproščeni le oficirji, stalni vojaški duhovniki, kapelniki in tehnični poslovodje v aktivni službi, dalje parobrodna društva in lastniki plovnih objektov (razen luksuznih) na morju in rekah glede teh objektov.

Dosedaj se je enak pribitek v obliki 5% doklade na neposredne davke po čl. 72. zakona o ustrojstvu vojske pobiral edino na ozemlju bivše kraljevine Srbije.

Zakon o ustrojstvu vojske in mornarice je stopil v veljavo z dnem 6. sept. tl. Iz praktičnih razlogov bi bilo priporočljivo, da bi se vojnica in novi pribitek začela pobirati v Sloveniji še le od dne 1. januarja 1924, ker bi pobiranje od kateregakoli datuma sredi leta povzročilo tako davčnim uradom kakor davčnim zavezancem obilo dela in zmešnjav. Predno se začne pobirati nova davka v Sloveniji, se mora v interesu izenačenja novih bremen v novi finančni zakon poskrbeti za postavno določilo, da se dohodnina, ki se pobira v nekaterih pokrajinah, ne všteta v odmerno podstavo za vojnico in invalidski davek, ker bi bile sicer pokrajine, v katerih se ne pobira dohodnina (Bosna in Hercegovina, Srbija in Črna gora) z novimi davki manj obremenjene nego ostale pokrajine, ki plačujejo za dohod-

nini več nego znašajo vsi ostali donosni davki.

Opozorjamo naše poslance in gospodarske korporacije, da povodom razprav o finančnem zakonu za leto 1923-24 poskrbe za popolnitev obstoječih določil glede obeh više navedenih novih zakonov.

Celjske vesti.

Mestno gledališče v Celju je otvorilo sezono 1923-24 v petek, 14. tm. z Medvedovo tragedijo »Za pravdo in srce«. Igra je bila jako dobro nastudirana. Poleg polklicnih igralcev gg. Drenoveca (Erazem), Železnika (Dizma) in Gregorina (Andrej Lokvana) so nastopili sami domačini. Za prva igra je pokazala na odru novo življenje, zlasti pohvaliti je treba režiserja g. Železnika, ki je oskrbel poleg drugega tudi jako okusno scenerijo. Odmori so bil zelo kratki. Tragedija se v torek dne 18. tm. vprizori za abonma B. Upati je, da bo obisk ravnotako zadovoljiv kakor je bil pri premieri.

Mestno gledališče v Celju. V nedeljo dne 16. tm. se je vprizorila izven abonma znana burka »Charleyeva tetka« ter je dosegla pri srednjem obisku popolen uspeh. V glavni vlogi je nastopil g. Železnik, ki je dobro maskiran izborno predstavljaval Charleyevo tetko donno Lucijo d' Alvaroz. Zelo temperamentno so igrali tudi ostali igralci ter pripomogli s tem k prav lepemu uspehu. Občinstvo se je od srca nasmejal ter zadovoljivo zapuščalo gledališče.

Celjsko učiteljsko društvo zbornje v četrtek, dne 20. sept. tl. točno ob 9. uri dopoldne v mestni osnovni šoli. Na dnevnem redu je med tekočimi zadevami predavanje g. prof. Ljud. Pivka iz Maribora »O materini ljubezni v Cankarjevih romanih«. Pri tem zborovanju izroči tudi g. vladni svetnik dr. Žužek zasluženemu okr. šolskemu nadzorniku g. Ljud. Černeju red sv. Save.

Naraščajski dan celjske sokolske župe je potekel v nedeljo, dne 16. tm. v Celju nad vse pričakovanje sijajno. Pri tekmi, ki se je vršila ob 6. uri zjutraj so se dosegli zelo zadovoljivi rezultati. Ob 11. uri se je razvila po mestu veličastna povorka, katere se je udeležilo okoli 500 naraščaja in dece. Raz balkona Nar. doma jih je pozdravil z jedrnatimi besedami starosta župe br. dr. Gv. Serice. Ob 15. uri se je vršila javna telovadba vsega naraščaja in dece, ki je pokazala kako sistematično se goji telesna vzgoja po telovadnicah. Ob zaključku se je poslovlil od sokolske mladine s prisrčnim nagovorom starosta celjskega Sokola br. dr. Milko Hrašovec ter klical navzočim: »Na svidenje prihodnje leto.« Društvo Sokolski dom je priredilo prijetnim Sökola zvečer v Nar. domu družabni večer, ki je potekel jako animirano.

Mestni magistrat celjski razpisuje mesto tržnega pobiratelja. Prošnje je treba predložiti mestnemu magistratu do 28. tm.

Za dijaško kuhinjo je daroval v spomin na blagopokojno gospo Marijo Pahernik, veleposesnico v Vuhredu, g. dr. Ant. Božič, odvetnik v Celju 50 D.

Konkurs je napovedala v Celju tvrdka brata Turnšek, ki se je bavila predvsem z lesno trgovino.

Iz celjskega porotnega sodišča. Pri zadnji porotni obravnavi v petek 14. tm. se je izrekla tudi ena smrtna obsodba. Žrtev alkohola je postal 61-letni vpokojeni rudar Karol Kovač v Zg. Rečici. Pojeni rudar Karol Kovač v Zg. Rečici. Pojem ko je imel s svojo ženo pred zakonom že tri otroke in v zakonu davet, jo je začel po petnajstih letih smrtne sovrati in se ozirati celo po drugih. Ko nečno je dozorel v njem sklep, da jo je zastrupil z mišnico, ki jo je primasal k čaju. Morilec je dejanje tajil in ni kazal nobenega kesa. Porotniki so staviteno vprašanje radi zavratnega umora glasno potrdili, kakar ga je očitno potrotni sodni dvor v smrt na večeli.

V Celju se je pojavil poedin slučaj škrlatinke. Obollega otroka so oddali v javno bolnico. V celjskem političnem okraju je mnogo slučajev griže. Zdravstvena oblast je odredila vse potrebno, da bolezen kakor hitro mogoče zatre.

Obiskujte

mestni muzej
v Cankarjevi ulici. Odprt vsako nedeljo od 10.—12. ure. Vstopnina 1 dinar.

Mariborske vesti.

Maribor, 19. septembra 1923.

Priloh pomočnika komandanta IV. armijske oblasti. Dames ob 10. uri je do-potoval v Maribor iz Ptujja pomočnik komandanta IV. armijske oblasti g. general Božidar Srečković, da inspicira tu-kajšnjo garnizijo. Na kolodvoru ga je sprejel komandant II. artilerijske pod-oficiarske šole g. pukovnik Sava Trifko-vič z adjutantom. General ostane dames ves dan v Mariboru.

Važno gospodarsko vprašanje. V torek zvečer se je vršilo v hotelu »Ko-sovo« dobro obiskano gospodarsko zborovanje, na katerem je poročal referent trgovske in obrtniške zbornice v Ljub-ljani g. Mohorič o povišanju železniških tarifov. Iz njegovega vseskozi stvarne-za in informativnega poročila posnema-mo, da bo to povišanje, za katero ni o-pravčila in ki je bilo izvedeno brez zaslusanja prizadetih gospodarskih kro-gov, naravnost katastrofalno vplivalo na gospodarstvo, zlasti pri nas v Slove-niji. Dasi obstoji tarifni odbor, ga vla-da doslej ni niti enkrat sklicala ali vpra-šala za njegovo mnenje. V debato, ki se je razvila o tem predmetu, so posegli gg. Džamonja, dr. Pipuš, Kejžar, Novak, Pinter, Križnič in drugi. Vsi govorniki so povdarjali, da to vprašanje naravnost ogroža obstoj slovenske industrije, obr-ti in trgovine, ker ji onemogoča vsako konkurenco z onimi kraji, kjer imajo cenejšo vodno pot za prevažanje blaga. Kljub petletnemu ujedinenju doslej še nimamo enotne klasifikacije blaga, ampak kar pet različnih, ki pa druga drugi nasprotujejo. Na predlog g. Dža-monja se je sklenilo, sklicati potom tr-govske in obrtne zbornice sporazumno z ostalimi gospodarskimi korporacija-mi veliko zborovanje gospodarskih kro-gov iz cele države, ki naj vloži svoj glasen veto proti takemu uničevanju narodnega gospodarstva. Lepo uspelo zborovanje, o katerem prinesemo jutri podrobnejše poročilo, je bilo ob 22.30 zaključeno.

Gospa in gospodične, prijateljice lepe knjige, so vlnudno vabljeni k sode-lovanju pri nabiralnih dnevih »Ljudske knjižnice« v soboto pop. in v nedeljo. Prinesite po možnosti seboj jesenske rože, sicer pa dobite v Lj. knjižnici (Na-rodni dom I.) v soboto od 14. ure in v ne-deljo od 8. uri naprej okusne znake z napisom knjižnice za prodajo. Naj ta dva mariborska, povzdigi kulture po-svečena dneva, vnovič dokažeta, da je naš ženski svet še vedno najtrdnější ste-ber literature in umetnosti sploh. Oseb-no ne bo nihče vabljen, dobrodošla pa je vsaka pomagalka. S prosveto med narod!

Tečaj za strojepisje, stenografijo in knjigovodstvo. Strojepisje se poučuje po desetprstnem sistemu. Razum tega se vršijo tečaji za sloven. stenografijo, nemško stenografijo in posamezni pouk iz enostavnega, dvostavnega in ameri-škega knjigovodstva. Tečaji začnejo dne 1. oktobra in trajajo 4 mesece. Zasebno učilnice Legat je radi svojih dobrih uč-nih uspehov na zelo dobrem glasu. Vpi-sovanja in pojasnila v trgovini s pisal-nimi stroji Legat, Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100.

Mladinski oddelk »Ljudske knjiž-nice« je zopet odprt ob sobotah od 18. do 19. ure. Tudi sokolski naraščaj in deca se mora posluževati le te izposojevalne ure.

Kavarna mestni park. Dnevno zve-čer pri vsakem vremenu svira na glaso-virju znani češki pianist Franjo Cha-lupa.

Ofertalna licitacija za dobavo me-ša za garnizijo Maribor se vrši dne 20. septembra ob 11. uri pri komandi vojne-za okruha (Dravska vojašnica) soba 17. Dnevna potreba 750-800 kg. Pogoji so interesentom na razpolago pri omenje-ni komandi.

1000 K nagrade dobi, kdor izsledi rdečelisasto kravo, z enim odlomljenim rogom, ki je minuli torek ušla na sej-mišču v Mariboru. Komur bi bilo o kra-vi kaj znanega, naj sporoči to policijske-mu komisariatu v Mariboru ali pa go-stilničarju Prali v Krčevini.

Priporočljiv učenec. Pod tem na-slovom smo v včerajšnji številki poro-čali o učenca pri trgovcu Weigertu, ki je na račun svojega gospodarja kupo-val blago, prodajal pa ga na lastno pest.

Kakor se nam naknadno poroča, to ni bil Karol F., ampak Feliks K.

Velika tatvina v Razlagovi ulici. V Razlagovi ulici št. 21 so odkrili te dni veliko tatvino, ki pa je bila izvršena že pred dalje časom. Tam stanuje neka Angela pl. Fodrochi, ki ima stalno stanovanje tudi v Strigovi (stanovanjska beda!), kjer je bivala med poletjem. Ko se je sedaj zopet vrnila v mesto, je opa-zila, da je med tem časom izginilo iz njenega nezaprtega podstrešja mnogo starinskih predmetov visoke vrednosti. Škoda ceni na 300.000 K. Policija je del blaga izsledila in dognala, da je tatvino izvršil oni Adolf Uršič, ki je vlomil svoj čas v Ljudsko knjižnico v Narod. domu. Uršič je v zaporih deželnega so-dišča v Ljubljani, kjer se mora zago-varjati radi raznih goljufij.

Poljske tatvine v mariborski oko-lici. Z dobo dozorevanja so se zopet pri-čele poljske tatvine, ki se zlasti v mest-ni okolici v zadnjem času zelo množijo. Ni ga skoraj kmeta v okolici, ki bi se ne pritoževal, da so mu ponoči izkopali krompir ali populili fižol itd. Kakor smo obveščeni, posveča policija tem poja-vom posebno pozornost in je v zadnjih dneh prišla že več takih tičkov, ki bodo sprejeli primerno plačilo.

Štirinožni kokoši tat se je pojavil v zadnjem času krog Čopove in Koro-ševe ulice. V Čopovi ulici št. 14 je izginilo zadnje dni kar 7 kokoši in enako število par dni prej v Koroščevi ulici. Ugotovljeno je, da se je tam naselil di-hur, ki je napovedal perjanom hudo voj-sko. Lovskemu društvu se nudi prilika, da tega nevarnega sovražnika kokodaje kaznuje za njegovo predrzno početje.

Porotno sodišče.

Umor v Ljutomeru.

Danes se je zagovarjal pred maribor-sko poroto ruski begunec Vasilij Čer-njenko, rojen l. 1877 v Černobaju v U-krajini, oženjen, prej posestnik, sedaj sluga pri ruskem inženjerju Ganusovu v Ljutomeru. Grozen zločin, ki se je pri-petil v noči od 6. na 7. julija letošnjega leta v Ljutomeru, bo čitateljem gotovo še v spominu. Raski inženjer Ganusov, služben pri gradbeni sekciji v Ljuto-meru, je stanoval s svojo 26-letno ženo Julijo in triletnim sinčkom v prvem nadstropju hiše št. 61 v Ljutomeru. Kot sluga je bil pri njem uslužben Černjen-ko, ki je spal v predstobi. V času, ko se je izvršil zločin, je bil inženjer Ganusov službeno več dni odsoten. Zvečer usode-polnega dne je bila Ganusova s svojim sinčkom na obisku pri geometru Mate-ševu, a se je krog 8. ure zvečer vrnila v svoje stanovanje. Drugo jutro krog pol 6. ure zjutraj je prihitel obtoženec na-vidno ves prestrašen k Mateševim, čes, naj pridejo pogledat, kaj se je pri Ganusovih zgodilo. Ko so prihiteli na stanovanje, se jim je nudil grozen priz-ozor. Mlada Ganusova žena je ležala poleg razmetane postelje popolnoma gola in zadavljena. Ob otroški posteljici pa je visel obešen za obrisalko njen triletni sinček. Sluga je izjavljal, da se je zve-čer, ko se je gospa vrnila domov, vlegel spat in ni ponoči ničesar slišal. Spal-nico je od znanj zaklenil, ker je bil pri gospej njen ljubček Ivan Ovčarov, da bi mu na ta način ne ušel in da bi ga lah-ko izročil gospodarju, ko se vrne. De-janja da torej ni izvršil nihče drugi, kakor ta Ovčarov. Preiskava pa je do-gnala, da je Ovčarov popolnoma nedol-žen pri tej stvari. Vse okolnosti kažejo na to, da je dejanje izvršil sluga Čer-njenko, ki je že prej vedno zasledoval svoj gospodarico, in je znan kot velik pohotnež. Priče izpovedujejo, da so sli-šali v noči krog pol 1. ure zjutraj jokati otroka, vendar pa je jok nenadoma preštal. To utemeljuje sum, da je hotel zločinec odstraniti edino pričo, ki bi ga lahko izdala. V njegovi postelji so našli okrvavljene hlače, na obrazu pa je imel več prasketin, o katerih trde izvedenci, da izvirajo od nohtov umorjene, ki se je nedvomno branila. Na njegovi strani so našli tudi več njenih las. Vse to go-vori proti obtoženci, ki ne more izpriča-ti svoje nedolžnosti, dasi vedno trdi, da je nedolžen. Porotniki so potrdili vpra-šanje na umor, sodni dvor je po krat-kem posvetovanju izrekel sodbo, ki se glasi na smrt na vešalih. Razprava je trajala 5 ur. Dvorana je bila nabito polna.

Gospodarstvo.

Nekaj iz teorije kmetijstva.

(Dalje)

7. Kolobarjenje.

Kolobarjenje (plodored) se imenuje red, po katerem se goje razne setve na enej in isti površini zemlje. Kolobarje-nje je lahko dvoletno, triletno, štirilet-no, petletno itd. in sicer po tem, dali pride ena in ista biljka na dotično povr-šino vsako drugo, tretje, četrto, peto itd. leto.

Ena in ista biljka se namreč ne mo-re gojiti nepretrgoma na enej in istej zemlji, ker ne uspeva in daje vedno slabejše in slabejše žetve. Tako je na pr. pri metuljničastih rastlinah. Pri dru-gih se to zopet ne priporoča iz ekonom-skega stališča. Moderno poljedelstvo se niti misliti ne more brez kolobarjenja in sicer iz naslednjih razlogov:

1. Vse rastline potrebujejo, kakor smo to že videli, dušik, fosforovo kise-lino, kalij in apno, toda nekatera potre-bujejo več dušika, druge zopet več fos-forove kiseline, tretje več kalija itd. Ako se n. pr. na istej zemlji goji nepre-stano pšenica, se zemlja izstrada na du-šiku, ako se goji nepretrgoma krompir se zemlja brzo izstrada na kaliju itd. Če se pa po pšenici sadi krompir, se hranilj-ve snovi v zemlji mnogo racionalnejše izkoristijo, kar se pozna tudi pri žetve-nih donosih.

2. Korenine raznih setev se različno razvijajo in prodirajo v globino zemlje. Pri nekaterih, kakor n. pr. pri metulj-ničastih rastlinah gredo mnogo globlje v zemljo ter se hranijo zlasti iz dolnjih plasti zemlje; pri drugih rastlinah, ka-kor pri žitu, se korenine razpredejo ne-posredno pod površino zemlje in črpajo hrano zlasti iz gornjih plasti zemlje.

3. Imamo rastline, ki se ne dajo pra-šiti, kakor n. pr. strnine in v katerih se razvija razni plevel, čigar seme dozo-rega in izpada pred žetvo. Imamo zo-pet rastline, kakor krompir, repo itd., ki se okapajo (prašijo), ker so posejane na večje distance, in pri katerih se vsled tega plevel ne more razvijati. Nadalje imamo rastline, ki bogate zemljo na du-šiku, ki ga vsrkavajo iz zraka, kakor so n. pr. metuljnice. Nadalje imamo rast-line, katere pokončujejo razne žuželke in rastlinske bolezni. Z dobrim kolobar-jenjem se doseže, da se plevel, če že ne uniči, vsaj tako omeji, da ne more pre-več škodovati; da se zemlja obogati na dušiku, kot najvažnejši snovi rastlin-ske hrane in da se na vse zadnje setve obvaruje kake škode, ozir. rastlinskih bolezni.

4. Učenjaki trde danes, da spuščajo rastline v zemljo strupe, takozvane tek-sine, vsled katerih dotične biljke, če se ponovno goje na enej in istej zemlji ne uspevajo več tako dobro. Tak slučaj je n. pr. pri metuljničastih bilkah, ki se smejo gojiti na enej in istej zemlji le v

daljših presledkih. Pa tudi pri krom-pirju se opazuje, če se ga sadi nepretr-gano na enej in istej zemlji, da od leta do leta slabejše uspeva in daje vedno manjše in manjše donose in to tudi, če se ga tako dobro gnoji, kar je vsekakor pripisati vplivu omenjenega strupa.

Svočas se je v poljedelstvo uvedlo takozvano praho, to se pravi, zemljo se je pustilo celo leto brez useva (setve), da si je odpočila in še le čez eno leto se je vnovič zasejala. In čeravno je taka praha tu pa tam še danes v navadi, se mora ugotoviti, da je pri pametnem ko-lobarjenju nepotrebna in neekonomična.

Pri uvedbi kolobarjenja, ozir. reda, po katerem se namerava gojiti razne setve na eni in isti njivi, se mora ozir-jemati ne samo na potrebe useva, tem-več tudi na povpraševanje po dotičnem proizvodu. Mora se z ene strani paziti na to, da se menjujejo na eni in isti zemlji rastline, ki imajo razne potrebe in lastnosti, da se ohrani čimvečja pro-duktivnost in čistoča zemlje, a z druge strani se mora gledati na to, da se goji rastlina, ki se daje najboljšo unovčiti, to je, ki donajajo poljedelcu največji dobiček.

Plodoredov (načinov kolobarjenja) je cela vrsta in od njih si mora poljedelec zbrati one, ki najbolje odgovarjajo nje-govim zahtevam. Taki plodoredi so:

1. Dveletni: prvo leto ena okopavina (kornuza, krompir, pesa itd.), drugo leto ozimna ali jarina (rž, pšenica, ječmen, oves itd.). Ta plodored je pri nas najbolj razširjen, čeravno je najmanjše racio-nalen. Z izmenjavo gojitve pšenice in kornuza se zemlja močno izčrpa, prvič, ker potrebujeta obe rastlini skoro iste snovi za svojo prehrano in drugič, ker se pri tem ne goji nobena metuljničasta rastlina, zlasti detelja, ki bi zemljo obo-gatila na dušiku in omogočila poljedel-cu, da redi več živine.

2. Triletni plodoredi: prvo leto oko-pavina (pesa, krompir), drugo leto str-nina (rž, pšenica), tretje leto detelja. Ta plodored je že bolj racionalen, zlasti v pogledu na čiščenje zemlje od plevela.

3. Štiriletni plodoredi: prvo leto oko-pavina, drugo leto ozimna ali jarina, tretje leto detelja sama ali pomčesana s angleško ali laško ljuljko, četrto leto ozimna pšenica. Štiriletni plodored je še racionalnejši nego triletni in je pri-poročati, da se uvede povsod, kjer je to mogoče. Poleg tega imamo pet-, šest- in večletne plodorede.

Plodored se pričinja z okopavino, kateri se močno pognoji s hlevskim gno-jem. Po okopavini se seje strnina, kate-ri se navadno ne gnoji; zatem pride rdeča detelja, potem pšenica, ki se okori-sti z dušikom, ki ga je detelja privedla iz zraka itd. (Dalje sledi).

Najbolj zanesljivi dohodki.

Naša kmetija je raznovrstno sestavje-na in črna dohodke iz poljedelstva, trav-ništvu, živinoreje, sadjarstva itd. Prav tej raznovrstni sestavi našega gospodarstva je pripisovati, da lažje prebijemo uine in nesreče, ki nas obiskujejo in delajo škodo pri posameznih panogah.

Primeroma najbolj zanesljive dohod-ke nam daje živinoreja, zlasti govedo-reja in prašičereja, ki sta najbolj razšir-jeni po naši deželi. Pripetijo se sicer tudi pri krmi slabe letine, kakor smo jih ravnokar doživljali, vendar so taki kraji, ki se pečajo v prvi vrsti s pride-lovanjem krme in živinoreje, še najbolj trdni in imoviti. Tako nas uči življenje. Edino gozdne kmetije, ki jih imamo po gozdnatih krajih, dajejo še bolj varne dohodke, toda te ne prihajajo tako splošno v poštev. Sadjarstvo je panoga, ki je povsod razširjena, ki nam pa rada in pogostoma odpove. Vinski kraji pa tudi niso zanesljivi v svojih dohodkih. Zadnja leta so bile dobre vinske letine; po mnogih krajih je pa ta kultura prav-cati srečolov. Posebno po krajih, kjer toča pogostoma pada. Tam živi ljudstvo v vednem strahu pred to šibo božjo.

Naši živinorejci se odpira pa še veli-ko lepša bodočnost, če to bomo zna-dvigili. Če hočemo, da bo živinoreja več nesla, potem je treba, da to posa-

vimo na trdna tla. Povzdigniti je treba pridelek krme. Pridelek krme ni odvisen samo od letine, ampak tudi od našega dela in prizadevanja. Tudi na malem prostoru se da veliko pridelati. Treba pa je kaj več storiti za travnike in sploh za pridelek krme, kakor smo to danes vajeni. Poglejmo v druge kraje! Tam, kjer se prideluje obilo krme, imamo najbolj cvetoče kmetije in najbolj trdne kraje. Posnemajmo jih tudi pri nas! Pri nas je položaj v toliko različen, da smo navedeni na poljedelstvo in moramo potrebno krmo tudi na njivah pridelovati. To ima pa tudi svoje dobre strani in posledice. S pridelovanjem razne krme na njivah zboljšujemo rodovitost njiv, se bolj ogibljemo težkim posledicam raznih uim in škodljivcev in se lahko pečamo z raznimi vrstami naše živino-reje.

Težišče pri naši kmetiji mora zaradi tega ostati slej ko prej v pridelovanju obilne krme. To je glavni pogoj za na-predek naše živinoreje in za zboljšanje naših dohodkov.

Čisti pašniki.

Za obilevanje pašnikov („gmajn“ in drugih) imamo pri nas še vse pre-malo zemljišča. To so zaradi tega tudi naj-več zneuževana in najbolj zanemarjena zemljišča, kar jih imamo pod božjim

solncem. Zato pa tudi raste po teh prostorih vse, kar hoče. Živa duša se ne briga, da bi jih trebil in čistil!

In vendar bi morali biti ti prostori tako čisti kakor so travniki. Edina razlika med njimi in travniki bi morala biti le v tem, da se travniki kose, pašniki pa popasejo.

Zahteva po čistih pašnikih bi morala prevzeti vse posestnike in upravičence pašnikov. Ta potreba bi morala prešinjati tudi vsakega posestnika, kajti le tedaj, če bomo pašnike čistili in dobro oskrbovali, bomo tudi po naših krajih prišli do večjega užitka s teh prostorov. Koliko več bi se dalo pridelati na pašniku, če bi bila ruša iz samih pašnih rastlin, iz dobrih trav in zelišč! Čudno, da smo takim potrebam nasproti tako ravnodušni! Potem pa tožimo o slabih uspehih in o pičlem užitku!

Po naših pašnikih se skrivajo še bogati zakladi. Treba le da jih začnemo odpirati. Poglejmo, v druge dežele, kaj se je doseglo s čiščenjem, gnojenjem in skrbnim obdelovanjem pašnikov! Kako izgledajo ti pašniki in kako izgleda živina, ki se po njih pase! Naša zemlja in naše podnebje nista čisto nič slabša. Slabše je le naše delo, ki ga po naših pašnikih sploh še manjka. Naše „gmajne“ so puščave! Cloveka je sram, če jih ogleduje. Čudom se mora vprašati, kako to, da imamo za tako važne skupne potrebe tako malo čuta, tako malo smisla in brige.

Tudi pašniki potrebujejo dela, če hočemo z našo živinoreje naprej. Tudi to so zemljišča, kojih rodovitost in užitek je v tesni zvezi z našim delom in z našim prizadevanjem! Naj te tožbe o zememarnih pašnikih tudi pri na izginejo!

Krmljenje doječih svinj.

Pri doječih svinjah opazujemo redno, da nam preveč shujšajo. Proti koncu jih praseta tako izdelajo, da postanejo do kosti suhe. V gospodarskem oziru se to ne da zagovarjati, pa tudi iz živinorejskega stališča ne. Veliko bolje bi bilo, da nam ostanejo te živali bolj životne. Če nam doječa svinja preveč shujša, potrebuje dolgo časa, da se zopet popravi. S tem gre veliko časa v zgubo. V drugo pa je resnica, da so tako iz-

delane živali manj sposobne za prihodnjo oplemenitev.

Od dobre plemenske svinje moramo zahtevati po dve gnezdi na leto, in sicer v zgodnji spomladi in v poznem poletju, oziroma zgodaj jeseni. Da nam pa svinja brez škode po dvakrat skoti, je treba, da jo vzdržujemo pri zadostni lelesai moči. To se pa da doseči z dobrim krmljenjem prasnih svinj. Doječim svinjam moramo polagati več močne krme kakor navadno, da nam ne opešajo. Številna praseta potrebujejo dosti mleka. To mleko naj nastaja iz povžite klaje, nikakor pa ne na račun matere telesnosti. Vse krmljenje bodi tedaj usmerjeno na to, da se proizvaja dosti mleka za praseta. Cim več je praseta in čim bolj napredujejo v svojem razvoju, tem več je treba mleka. Tem več je pa treba tudi močne klaje za svinjo, ki proizvaja to mleko. Držimo se tega načela in dajmo svinji, kar ji treba v tem času. Na noben način pa ne smemo trpeti, da bi nam svinja shujšala vsled pomanjkanja močne in zadostne klaje.

Kot izborna močna krma se priporoča v tem času ječmen, ki se polaga poleg dobro oblojene kuhane pese. Lahko prebavna, sočna in sladka krmila, kakor so pesa in zelena klaja, vplivajo izvrstno na boljše mlečnost. Izvrstna so tudi sladka mlečna krmila, ki se primenjavajo drugi krmi, in dobra paša. Za oblogo so posebno dobri pčenični otrobi.

Dobro krmljenje doječih svinj se ne pozna le na prasatih, ampak se ima poznati tudi na svinji, ki je po dobrem krmljenju vse bolj trdna in sposobna za plemensko rabo, pa tudi bolj rodovitna, kakor pa svinja, ki mora telesno shirati, da prehrani svoje mladice.

g Izredni občni zbor Kreditne in stavbne zadruga »Mojmir« v Mariboru. — V soboto dne 15. t. m. se je vršil v restavraciji »Kosovo« izredni občni zbor zadruga »Mojmir«. Predsednik načelstva slikarski mojster Horvat je otvoril zborovanje, teer po običajnih formalnostih prešel na dnevni red. Kot prva točka: sprememba pravil. Član nadzorstva tajnik SOD g. Kenda je predlagal več točk za spremembe dosedanjih pravil. Spremem-

ba pravil se nanaša na vprašanje čistejšega dobička, katero vprašanje je važno sploh za vse zadruga, ki hočejo biti v smislu erbskega zadr. zakona deležne davčnih in pristojbinskih olajšav, v smislu § 262 fin. zakona. Ta zakon zahteva, da zadruga po svojih pravih ne delijo na zadruga dežele dividend in sploh ne delajo dobička in da ne dajo članom svojih načelstev in nadzorstva tantijem, ter ne dele v nobenem slučaju rezervnih zakladov med člane. Občni zbor je vse predloge soglasno sprejel. Spremembe se izdajo s posebnim dodatkom k že natisnjenim pravilom. Zadruga tajnik novinar Pirc je podal poročilo o dosedanjem poslovanju zadruga. Zadruga šteje 61 članov in je pristopila kot članica k Zadruga Zvezi Celje. Pred kratkim je pričela poslovati s sprejemanjem hranilnih vlog. Ustanovila je poseben odbor z nalogo, da potom javne zbirke zgradi dva doma, enega za brezstanovanjce, drugega za tuberkulozne reveže. V ta namen je dosedaj daroval Jugoslovenski Lloyd 2000 D, Centralna banka 500 D. Pri tej priliki se je spomnil umrlega člana nadzorstva g. majorja Ankersta, v katerega spomin je občni zbor stoji zaklical: Slavni Poleg tega fonda se je ustanovil podporni fond za izredne potrebe. V ta fond je g. občinski svetnik g. Roglič daroval 200 D, za kar mu občni zbor izreka iskreno zahvalo. — V ta fond lahko prispeva vsakdo, ki ima kako prošnjo ali rabi posebne nasvete, kar mu zadruga pisarna ne računa. Svojega namena zadruga doslej še ni mogla uveljaviti, ker je se le sedaj gotova s formalnimi predpogoji ustanovitve, največ pa tudi vsled brezbriznosti za zadruga idejo tudi v naših trgovskih in obrtniških krogih in ker vlada ne kaže nobenega razumevanja zadrugašnim potom podpirati gradnjo malostanovanjskih hiš v Mariboru. Vendar pa je zadruga s svojim vplivom indirektno pripomogla do gradnje nekaterih privatnih stanovanj. Zadruga je stopila v zvezo s češkoslovaškimi stavbenimi podjetji, ki imajo kapital in hočejo v Mariboru zidati. Pogajanja z Južno železnico se nadaljujejo sedaj, ko je to podjetje prešlo pod državno upravo. Pri točki: predlogi in nasveti predlaga član načelstva g. dr. Tomšič visokost obrestne mere. Zadrugašnik poštar g. Kranjc predlaga, da zadruga sprejema tudi državne papirje. Občni zbor pooblašča načelstvo in nadzorstvo, da obrestno mero za hranilne vloge času primerno spreminja. G. dr. Tomšič priporoča, da člani, ki so vplačali po 25 D vpisnine, doplačajo 25 D na novo vpisnino. — Po občnem zboru je sledilo predavanje o gradnji z ozirom na potresno katastrofo v Japanu, katero predavanje pa se pri prihodnji javni seji obnovi.

g Peto povišanje železniških tarifov. S 15. septembrom je stopilo v veljavo zopetno povišanje železniških tarifov. To je po preobratu že peto povišanje. Prvo povišanje je stopilo v veljavo leta 1919, drugo avgusta 1920, tretje z obdačenjem železniškega prometa, četrto v juliju 1922 in peto sedaj. Prvič so se povišali tarifi za 15, drugič za 100, tretjič za 50, četrtič za 60 in petič od 20 do 100 odstotkov. Ne bi imeli nič proti povišanju, ako bi bilo v skladu s cenami ostalih producentov. Tako pa so cene poedinih produktov tako različno narasle, da je težko odrediti mejo, do katere naj bi se izvedlo splošno povišanje. Jasno pa je, da je to zadnje povišanje železniških tarifov, ki se je izvedlo brez sporazuma z gospodarskimi korporacijami kar čez noč, mnogo pretirano in brez pravega sistema. Cela vrsta blaga domačega proizvoda nikakor ne prenese večjega podražanja in bi razmere prej zahtevale celo znižanje železniških tarifov za tako blago, kar bi ne bilo v korist samo poedincem, ampak celokupnemu našemu narodnemu gospodarstvu. Predno se je izvedlo ponovno povišanje, bi bilo treba izvesti pravilno opredelbo blaga po tarifah. Ti pogreški pa se niso pojavili še le sedaj, ampak pri vsakem povišanju. Človek bi pričakoval, da bodo merodajni faktorji prejšnje izkušnje upoštevali, toda zadnje povišanje je nov dokaz, kako brezglavno se vodi pri nas gospodarska politika, od katere je odvisen ves razvoj in napredek vsake države.

g Pridelovanje tobaka v Sloveniji. Med vsemi pokrajinami pridelava Slovenija najmanj tobaka. Mnogo krivo je temu dejstvo, da je bilo pri nas prej gojenje tobaka sploh prepovedano in

ljudstvo tudi ne zna z njim opravljati. V Sloveniji se pridelava letno krog 400 meterskih stotov, dočim se ga pridelava v Srbiji, zlasti v južnih krajih, 40 tisoč meterskih stotov letno.

g Za izvoz naših vin v Poljsko. Poljska spada med države, ki so primorane uvažati vse vino, ki se v državi konsumira, ker nima niti enega lastnega vinograda. Res je, da Poljaki ne pijejo vina tako, kakor pri nas, ampak večinoma žganje, dočim je vino samo delikatesa, ki se pije ob posebno svečanih prilikah. Vendar pa se ga letno konsumira precejšnja količina. Pred vojno je Poljska uvažala vino iz sosednjih pokrajin. V ruskem delu se je pilo običajno krimsko vino, dočim se je v ostalih poljskih pokrajinah konsumiralo večinoma nemško vino. V Galiciji se pa točila madžarska vina, o katerih se je bilo težko reči, ali izvirajo od trte ali pa iz tovarne. Po preobratu so vsi ti nabavni viri odpadli. Zato se nudi našim vinogradnikom oziroma državi sedaj najljepša prilika, da pridobi poljski trg za naša vina. Treba pa je, da naši vinski producenti razvijejo malo več agilnosti in se prilagodijo poljskim željam in zahtevam. Predvsem bi se lahko izvažale v Poljsko večje količine finega dezertinskega vina v buteljkah, ki se pije na Poljskem ob svečanih prilikah. Poljaki ljubijo močna in sladka vina. Navadna nemška vina ne prihajajo mnogo v poštev. Kot specialitetaj bi se lahko vvažala v Poljsko takozvana smušna vina, ki jih rabijo poljski duhovniki pri maši in drugih cerkvenih prilikah. Na Poljskem je krog 20.000 duhovnikov, a vsak potrebuje letno približno 1 hl vina. Tako mašno vino bi se moralo prodajati na poseben način, ki bi odgovarjal cerkvenim predpisom. Biti mora belo, sladko in garantirano pristno, kar bi morala potrditi naša cerkvena oblast. Poklicane organizacije naj bi o tem premišljale, ker vsak liter, ki se izvozi, bo olajšal krizo, ki vlada na našem vinskem trgu.

TRŽNE CENE

Tržne cene v Mariboru

dne 15. septembra 1923. (Cene v dinarjih).

- 1. Meso: Govedina I 25-26.50, II 24-25.50, III 21-23 sveži jezik 24-25, vampi 9, pljuča 7-, ledvice 22-, gobec --, mošgan 22-, parklji 6-, vime 10-, loj 15-20, Teletina I 32.50, II 30-31, jetra 24-, pljuča 23-, ledvice --, Svinjina: Prasijska mesa 35-40, salo 37-, čreva mast 30-, pljuča 15-, jetra 15-, ledvice 25-, glava 26-, noge 17-, slanina sveža 38-40, papirirana 43-, prekajena 42-, mast 38-40, prekajeno meso 48-55, šunke --, prekajene noge --, prekajen jezik 48-, prekajena glava 25-
2. Klobase: krakovske 50-, debrednate 25-, brunšviške 25-, pariske 30-, posebne 30-, safalade 30-, hrenovke 35-, kranjske 50-, prekajene --, meseni sir 30-, poljske salame 45-, pretisnjene klobase 30-
3. Konjsko meso: I 15-, II 12-
4. Kože: konjske, komad 150-, goveje 20-21, telečje 31-32.50, svinjske 7.50-10, usnje gornje 105-190, podplati 100-140.
5. Mlečni izdelki: mleko (liter) 3.50, surovo maslo (kg) 46-48, smetano 15, ajajno maslo --, maslo --, sir ementalški 125 do 150, polementalski 65-75, trapistni 35-40, groyerski 45-, tilsitski 45-, parmezani 180 do 200 sirček (komad) 7-10, jajca (komad) 1.75 do 2.00.
6. Kruh: Bel (kg) 7-, črn 6-, ržen --, zemlja (5/4 dkg) komad 50-, mlečni kruh --.
7. Zito: Pšenica 4-, ri 3.75, ječmen 3-, oves 3-, koruza 3.75, proso 4-, ajda 4-, fižol luščen 2.50, fižol rajni --, grah --, leča --.
9. Mleviski izdelki: Pšenična moka 0 7-, 1 6.50, 4 6-, 6 5.50 7.5-, kafa 7.50, ješprenj 6.50, otrobi 2.25, koruzna moka 4-5, koruzni zdrob 5-6, pšenični zdrob 7.75 ječmenova moka --, ajdova moka 1 10- 2 8-, ajdova kafa (liter) --, ržena kafa 10-15, cikorija 20-.
10. Krma: Seno sladko 80-100, seno kisló --, otava 60-100, detelja --, ovsona slama 75-, pšenične slama --, ržena slama --, (za 100 kg.)

g Za 100 D se je dobilo 17. tm. v devizah: 1.07 dolarjev, 6 švicarskih frankov, 36.08 češke krone, 76.000 avstr. kron, 24.21 ital. lir, 125 milijonov nemških mark, 18.34 francoskih frankov, 22.000 poljskih mark.

Formule za gnojenje poljskih posevkov.

Po Garolu.

Označba posevka	Približna količina gnoja na ha		Žetve, ki odgovarjajo označeni količini gnoja
	Zemlja povprečne plodovitosti	Siromašna zemlja	
Jari oves: 1. Po gnojenju pšenici. 2. Na razoranem travniku.	125-150 kg čiliskega solitra in 200 kg superfosfata 300 kg superfosfata.	150 kg čil. solitra 300 kg superfosfata 200 kg superfosfata	- - -
Zimska pšenica in strine:	Kako hitro presega količina dušika, katero vsebuje zemlja, 1 g na 1 kg fine zemlje je zmanjšati količino razstvorljivega dušičnatega gnojila do na 30-35 kg na ha.	Ne priporoča se sejati pšenico na preveč siromašnih zemljah, ki ne vsebujejo več nego pol g dušika na 1 kg fine zemlje, bolje je tako zemljo porabiti za travnike ali pogozditi.	40 hl na ha
1. Po dobro pognojnih okopavinih 2. Po krmskih rastlinah.	200 kg čil. solitra na dvakrat. Ne gnojiti z dušikom nego povečati količino superfosfata (do 800 kg)	Če zemlja vsebuje izpod 1 g fosforne kisline na 1 kg fine zemlje se mora količina superfosfata pomnožiti. Ako je zemlja pognojena z malo količino hlevskega gnojila in če vsebuje manje od 1 g na 1 kg fine zemlje kalija, vzeti je tudi 100 kg kalijevega hlorida.	- -
Po prahi ali poluprahi.	200 q hlev. gnojila, 100-150 kg čil. solitra, 250-300 kg superfosfata.	300 q hlev. gnojila, 200 kg čil. solitra, 200-500 kg superfosfata, 100 kg kalijevega hlorida.	-
Jara pšenica.	300 kg čil. solitra, 300 kg superfosfata in 100-150 kg kalijevega hlorida.	-	-
Korenje (živinska mrkva).	300-400 q hlevskega gnojila, 100-150 kg čil. solitra, 200 kg superfosfata.	600 kg superfosfata, 100 do 200 kg kal. hlorida.	40.000 kg na ha
Lucerna.	Vsako leto: 200 kg superfosfata, 100 kg kal. hlorida	300 kg superfosfata, 150 do 200 kg kal. hlorida.	700 kg suhega sena na ha.
Kuruza.	Do 700 q hlevskega gnojila, 300 kg čil. solitra in 300 kg superfosfata.	Pomnožiti količino solitra in superfosfata in dodati 150 kg kal. hlorida.	65 do 70 hl zrnja na ha 50 q na ha.
Krompir.	300 q dobro strohnelega hlev. gnojila, 250 kg čil. solitra po klitvi, 500 kg superfosfata pred sajenjem in 150 kg kalija tudi pred sajenjem.	Povečati poleg navedene količine gnojila.	400 q na ha (vrsta Magnum bonum)

g Tržne cené v Celju dne 15. tm. Pravi-
vijo, da je letos naša država bogato ob-
rodila. Namesto pa, da bi se življenske
potrebščine znižale, gredo cené zopet
gor. Podražilo se je meso, ki stane: go-
vedina v mesnicah I. 25—27 D, II. 25 D;
na trgu 23—25 D. Teletina I. 25—27 D, II.
30 D. Slanina 38—40, mast domača 40 D,
ameriška 35 D. Moka »00« 6.40, »2« 6.10,
»4« 5.70. Mleko 3.75, jajce 2 D. Kurivo se
je znatno podražilo; q črničga premoga
stane 47.50, rujavoga 25 D, kuhnični meter
trdih drv 142, mehkih 120 Din.

ŠAH.

Prijavljeni člani Šah. kluba v ka-
varni Central se pozivajo na sestanek,
ki se vrši v četrtek dne 20. tm. ob 8. uri
zvečer v kavarni Central. Točna udelež-
ba minal! Klubski turnir in članski pri-
spevki.

Prosveta.

Prosvetno delo Zveze kulturnih društev.

Zveza kulturnih društev v Ljubljani
se je ustanovila takoj po prevratu. Brez
hrupa in brez strasti je nastopila natan-
čno začrtano pot. Ni se vsiljevala v
javnosti, ni delala bombastičnih reklam,
ni iskala ne hvale ne časti: tiho in mir-
no je bilo njeno delo. Nihče je ni napa-
dal, ker tudi ni dala povoda k temu, do-
bro vedoč, da ni njena naloga podirati
in rušiti to, kar je dobrega, temveč po-
pravljati že zgrajeno in zidati nanovo.

Med vojno je življenje in delo v na-
prednih društvih zaradi odsotnosti glav-
nih društvenih funkcionarjev takore-
koč prenehalo. Med ljudstvom so se raz-
pasle strasti, stremljenje po lahkem
zaslužku, udobnem življenju in uživa-
nju — in kot posledica tega se je poja-
vila strašna apatičnost do dela. Zveza si
je nadela nalogo temu odločno odpomo-
či. Odločila se je, storiti vse, da se živ-
ljenje v naših naprednih društvih zopet
poživi in da se po potrebi ustanovijo
nova in združijo v mogočno celoto, da
jim bo delo v bratskem sporazumu in
medsebojnem podporanju lažje. Zdelo
se ji je, da so posamezna društva zase
slabotni studenčki brez prave moči. Te
studenčke je treba združiti v veliko re-
ko, ki ima dovolj električne sile v sebi.

Pot je bila težavna in počasni je šlo
naprej, a danes je lahko rečemo, da delo
ni bilo zastoj. Organizacija je v glav-
nem dovršena, izpopolnjevala pa se bo
še vedno; delo je započeto in bo teklo
nemo od sebe naprej; sodelovanje s cen-
tralo in medsebojno podpiranje društev
je bilo v zadnjem času živahno, za na-
prej pa bo, upamo, še živahnejše.

Pozivljamo vsa društva, ki so bila že
do sedaj v stalnem stiku s centralo, da
nam ostanejo zvesta in da delo za dobro
stvar po možnosti še ojačijo; tista, ki so
iz kateregakoli vzroka stala do sedaj
bolj ob strani, vabimo, da pogumno sto-
pijo v naše kolo, in ostalim naprednim
društvom, ki še niso javila pristopa k
ZKD, kličemo, naj prej ko mogoče po-
stanejo njeni redni, oziroma ustanovni
člani. Vsa, prav vsa nepolitična napred-
na društva po mestih in na deželi bi
morala biti včlanjena v naši Zvezi; to
bi jim samo koristilo. ZKD, ki je zgra-
dila svoje delo na naprednem, nacio-
nalnem jugoslovanskem programu v
ljubezni do naroda in države, jim bo
vsestransko nudila svojo pomoč. Ako
želijo predavati iz te ali one stroke,
ako potrebujejo predavateljev: Zveza
jim je na razpolago. Ako potrebujejo
primernih iger za svoje odre: Zveza jim
bo priskočila na pomoč. Iz bogatega ar-
hiva, ki se še vedno izpopolnjuje, bo go-
tovo lahko zadostila njihovim željam.
Samo v zadnjih dveh letih je bilo izpo-
sojenih okoli 50 različnih iger v 271 slu-
čajih.

Pozivljamo vse naprednjake, katerih
srca so gotovo polna resnične ljubezni
do domovine, ki želijo našemu dobremu,
a premalo, oziroma napačno poučenemu
narodu, pravega napredka in sreče, naj
nas podpirajo v našem delu in stremlje-
nju. Njihova naloga naj bi bila, po-
skrbeti za to, da bodo napredna društva
iz vseh krajev Slovenije aktivni člani
ZKD.

Kdo je lahko član ZKD?

Ustanovni član Zveze kulturnih dru-
štev postane lahko društvo ali posamez-
nik, ki je plačal ustanovnino v znesku
50 Din. Redni člani morejo biti samo
društva in plačujejo letno 10 Din. Pod-
porni član je tisti, ki je plačal 2 Din. 50
par za eno leto.

Kakšen je namen zveze in kašna sred- stva so za dosego namenja?

Po pravilih ZKD je namen društva:
jačiti Slovence z izobrazbo duševno
in gospodarsko;
biti središče kulturnih društev ter jih
podpirati gmotno in duševno.

Društvo dosega svoj namen s slede-
čimi sredstvi:

- s snovanjem čitalnic, bralnih in iz-
obraževalnih društev sploh;
 - s centralno knjižnico, ki naj na pod-
lagi enotnega kataloga vseh »Zvezic«
pripadajočih knjižnic organizuje iz-
posojevanje in menjavo knjig, časo-
pisov, knjižničnega, čitalničnega in
drugega inventarja, in da vse te
predmete izdaja, oziroma zalaga;
 - s tem, da ustanovi in vodi arhiv gleda-
liških iger in pomaga svojim čla-
nom pri prirejanju gledaliških pred-
stav s preskrbovanjem igralskih mo-
či, režiserjev, s posredovanjem glede
gledališkega inventarja (igralskih ob-
lek, kulis itd.);
 - s predavanji in razgovori o vseh stro-
kah človeškega znanja z javnimi in
društvenimi shodi, poučnimi izletji,
slavnostmi, razstavami, analfabet-
skimi in drugimi poučnimi tečaji, pe-
ticijami;
 - z izdajanjem in širjenjem časopisov,
okrožnic in drugih publikacij;
 - s tem, da vpliva na korporacije in na
javnost sploh, da podpira ljudsko-iz-
obraževalna stremljenja.
- s petjem, glasbo, predstavami in za-
bavami sploh, z društvenimi znaki;
 - s tem, da nadzira »Zvezic« pripadajoča
društva pri njih poslovanju;
 - s tem, da ustanavlja nova slovenska
izobraževalna društva, osobito v kul-
turno najbolj zapuščenih krajih;
 - s tem, da uporablja vsa zakonito do-
voljena sredstva v dosego društvene-
ga namena;
 - s tem, da pomaga postavljati druš-
vene in telovadne domove.

Društvena gmotna sredstva so:
1. ustanovnina,
2. članarina,
3. protovoljni prispevki,
4. prispevki za uporabo »Zvezinega«
inventarja,

Visokost članarine in način vplače-
vanja določa občni zbor.

Koliko ima društvo doslej članov?

Doslej šteje društvo 240 rednih čla-
nov in sicer:

139 prosvetnih odsekov sokolskih
društev; med njimi so odseki Sokola:
v Braslovčah, Celju, Dolu, Gor. Gradu,
Hrastniku, Konjicah, Laškem, Mozirju,
Opotnici, Petrovcah, Polzeli, Rog. Sla-
tini, Slov. Gradu, Šmarju, Šostanju, Št.
Jurju ob j. ž., Št. Pavlu p. P., Trbovljah,
Velenju, Vojniku, Vranskem, Zaleu,
Dol. Lendavi, Dravogradu, Guštanju,
Hočah, Jarenini, Križevcih, Ljutomeru,
Marenbergu, Mariboru, Mežici, M. So-
boti, Muti, Ormožu, Pragerskem, Pre-
valju, Ptujju, Gor. Radgoni, Rušah, Sl.
Bistrici, Središču, Studencih, Sv. Jako-
bu v Sl. g., Sv. Lenartu v Sl. g., Sv. Ma-
rijeti na D. p., Sv. Lovrenu na P.,
Šmarjeti nižje Ptujja, Tezmem, Bizel-
skem, Brežicah, Rajhenburgu in Sevnici;

32 okrajnih učiteljskih društev;
5 akademskih in dijaških društev;
9 bralnih društev (med njimi Sveti-
tinje in Ruše);

14 narodnih čitalnic (med njimi: Bre-
žice, Dol. Lendava, Slov. Gradec, Slov.
Bistrica, Sv. Trojica);

15 ljudskih knjižnic (med njimi Fran-
kovo, Ponikva, Melinci Lipa, Senovo,
Sv. Stefan);

4 podružnice Jugoslovanske Matice;
4 pevška društva in

18 raznih društev. (Narodno kult.
društvo pri Mali nedelji; Izobr. društvo
Lajtersperk; Dram. društva Griže, Ptuj,
Celje; Spl. žen. društvo v Celju; Kolo
jugoslov. sester v Prevalju; CMD-po-
družnica Grobelno; društvo uradn. na-
maščencev v Trbovljah; Slov. društvo

»Svitanje« v Celju itd. ZKD ima na raz-
polago 61 raznih iger za odre bodisi v
mestih bodisi na deželi.

Vsa društva, ki še niso včlanjena v
ZKD, pozivamo, da v svojem lastnem in-
teresu nemudoma pristopijo ter javijo
to na naslov: Zveza Kulturnih društev,
Ljubljana, Narodni dom.

Sport.

: POLNP. 14. oktobra prireja poslovni
odbor veliki lahkoatletični miting za
prvenstvo mariborskega sportnega o-
krožja. Tekmovalo se bode v sledečih
disciplinah: stafeta skozi mesto, stafeta
4 krat 100, tek na 100, na 200, na 400, na
800, na 1500 in 5000 m, metanje krogle,
metanje diska, metanje kopja, skok s
palico, tek preko prepek, skok v višino
z in brez zaleta, skok v daljino z in brez
zaleta in event. pehoja. V svrhu teme-
ljitih priprav se pozivljajo odbori
lahkoatletičnih sekcij na sejo PO dne
21. tm. ob 20. uri v Grajski kleti (klu-
bova soba). K isti seji se vabi po en de-
legat SK Ptuj in SK Svoboda v zadevi
prvenstvene tekme in lahkoatl. mitinga
(s polnomočjo sklepanja).

Objave.

Štejnografski tečaj priredi ravnateljstvo državne trgovske šole v Maribo-
ru in slušajo, da se prijavi primerno šte-
vilo udeležencev. Pounk bi se vršil v ve-
černih urah v prostorih trgovske šole in
bi trajal približno štiri mesece. Ukovi-
na je zelo majhna. Priglasje sprejema
ravnateljstvo šole do 30. septembra vsak
dan od 11. do 12. uri. (Cafova ulica 9-1.)

Izobraževalno društvo privatnih na-
stavnencev priredi kakor do sedaj tudi
letos plesne tečaje za začetnike in že de-
loma izvežbane. Za prve se vrši tečaj ob
tonkih in petkih od 19. do 22. ure zvečer,
drugi plešejo ob četrkih in ob nedeljah
ob istem času. Vpisovanje za tečaje je
dnevno v društvenem domu »Rošane« in
sicer ob delavnikih od 19.—20. ure, ob ne-
deljah od 10.—12. ure predpoldne, kjer se
dobe tudi vsa druga pojasnila. Odbor.

»Rojstvo Antikrista«, senzacionalni
film po znanem romanu Leona Perutaa
se predvaja v I. Mariborskem bioskopu
od četrka do nedelje, dne 23. septembra.

Štejnografski tečaj priredi ravnateljstvo državne trgovske šole v Maribo-
ru in slušajo, da se prijavi primerno šte-
vilo udeležencev. Pounk bi se vršil v ve-
černih urah v prostorih trgovske šole in
bi trajal približno štiri mesece. Ukovi-
na je zelo majhna. Priglasje sprejema
ravnateljstvo šole do 30. septembra vsak
dan od 11. do 12. uri. (Cafova ulica 9-1.)

Brzjojavna poročila

Poincaré — Baldwin.

Pariz, 19. sept. (Izv.) Včeraj zvečer
je dospel v Pariz angleški ministrski
predsednik Baldwin, ki je imel danes
daljši sestanek s Poincarejem, na kate-
rem sta razmotrivala reparacijski pro-
blem in ruhrsko vprašanje.

Zadovoljstvo v Zvezi narodov.

Ženeva, 18. sept. (Izv.) V svetu Zve-
ze narodov je bila prečitana poslanica
konference veleposlanikov, v kateri izra-
ža ta svoje zadovoljstvo nad mirno re-
šitvijo grško-italijanskega spora. Razo-
rožitvena komisija je nato nadaljevala
posvetovanja z grškimi zastopniki, pri
čemur se je italijanski delegat izjavil za
francoski pa proti sklepanju posebne
pogodbe.

Železniška nesreča v Trstu.

Rim, 19. septembra. (Izv.) Na tržaš-
kem kolodvoru se je pripetila včeraj že-
lezniška nesreča. Osební vlak je vsled
odpovedi zavore zavozil na zaporni
blok, vsled česar je več vozov skočilo iz
tira. 27 oseb je bilo ranjenih.

Iz prestolnega govora nizozemske kra- ljice.

Haag, 18. sept. (Izv.) Kraljica Vil-
helmina je danes otvorila zasedanje par-
lamenta. V prestolnem govoru je med
drugim naglašala, da še vedno vlada ab-
normalno stanje, ki ga je povzročila
svetovna vojna. Interesi celokupnega

človeštva zahtevajo čimprejšnjo odpra-
vo tega stanja in povratek v normalne
razmere. Vsa pereča vprašanja tičočja
se obnove se morajo čimprej privedi do
rešitve.

Razno.

Novo razsvetljevalno sredstvo. Po-
leg plina, petroleja in drugih olj imamo
za razsvetljavo elektriko. V blaženih
Ameriki pa so izumili nekaj novega, da
ni enakega nikjer na svetu. »New-York
Herald« poroča, da je nek ameriški inžen-
er iznašel radioaktivno snov, ki lahko
sveti nepretrgoma 10 do 15 let, ne da bi
bilo treba kaj prilivati ali dodajati. Sve-
tloba je baje močnejša kot električna.
Svojo iznajdbo je že l. 1909 namestil v
nekem rudniku, kjer je svetila nepretr-
goma 7 let in bi bila gorela še delj časa,
ako bi rudnika ne zasul potres.

Najmlajši samomorilec je nov-
dvomno 5-letni Španec Mourouy, o kate-
rem prinašajo španski listi dolga poro-
čila. Mladí samomorilec je bil sin ne-
kega najemnika v Trangieru. Pred par
dnevi se je vtihotapil na sosedov vrt,
kjer je hotel pobrati par jabolk. Oče, ki
ga je pri tem zasačil, ga je radi tega po-
šteno oštel. Očetovo grajo si je vzel fant
tako k srcu, da se je na bližnjem drev-
vesu obesil. To je nedvomno najmlajši
samomorilec, kar jih pozna zgodovina.

Mesto izginilo v morju. Glasovi
brežičnega brzjojava iz Newyorka je
malo mestece Jose de Sabo na zapadni
obali Kalifornije uničila visoka plima,
tako, da je popolnoma izginilo v morju.

Mätertinek izstopa iz javnega ži-
ljenja. Pariški listi poročajo, da se je
znani belgijski pesnik, dramatik in filo-
zof Maurice Mätertinek umaknil iz jav-
nega življenja in namerava ostati na svo-
jem posestvu v bližini prestolice, kjer se
bo bavil s poljedelstvom.

Zanimivosti.

Moritka moža oproščena.

V Londonu je bil te dni zaključen
velik proces, ki je vzbudil ogromno po-
zornost ne le v Londonu, ampak tudi v
Parizu. Listi obeh velikih mest so pri-
našali obsežna poročila in skoraj eno-
dušno izrazili veselje, da je bila obto-
ženka oproščena. Proces je razkril pravi
roman ženske duše — roman, ki pravda
prav ni roman, ker se dogaja vsak božji
dan v palačah in kočah. Roman nesre-
nega zakona. Toda ozadje je nekoliko
romantično. Lepa Francozinja Maggie
Meller se je seznanila z bogatim Egip-
čanom, ki je bil baje prirodo rodu, a
Ali Fahmy bey-jem. Med mlado Pari-
žanko in egipčanskim princem se je
vnela ljubezen, ki je bila tako močna, da
je gospodična Maggie zapustila svojo
družino in se podala v ljubljentni pri-
zem v daljni Egipt. Tu je prestopila na
mohamedansko vero in se je dala s pri-
zem poročiti. Toda odslej je bil princ —
o čigar »plemeniti« krvi pa sodišče resni-
dvomi — povsem drugačen. Začel je s
svojo Francozinjo postopati skrajno su-
rovo in nič ni hotel vedeti o njeni ljubo-
sumnosti, temveč se je prav po turški
obdal z drugimi ženskami. Tako se je
zakon spremenil za zaljubljeno Franco-
zinjo v pravi pekel. Mož je videl v nji
svojo sužnjo in je temu primerno ravnal.
Pred meseci pa se je vendarle dal
omehčati in je vzel gospo Fahmy s sabo
na potovanje v London. Med vožnjo iz
Pariza v London pa se je razvnela sta-
ra mržnja in prišedši v nek londonski
hotel, sta se zakonca hudo sprla. Gospa
Fahmy je urno pograbila revolver in ta-
kozvanega princa ustrelila. Pred sodi-
ščem je izpovedala vse križe in težave
svojega zakona in sodniki so jo soglas-
no oprostili. Ko je zapuščala sodno dvo-
rano, ji je občinstvo napravilo burne
ovacije.

Sultan v izgnanstvu.

»L' Echo de Paris« prinaša zanimiv
članek o življenju izgnanega turškega
sultana Mahmuda VI., ki živi sedaj v
San Remu. Znano je, da je angorska na-
rodna skupščina leta 1922 sklenila, da se
bo v bodoče kalif vedno volil in ni to dedna
čast, kakor je bila doslej. Potemtakem
je staro osmansko carstvo prenehalo in
verski poglavar vseh pravovernih musli-
manov, ki je bil od leta 1517 naprej ob-
nem tudi njihov svetni poglavar, sultan,

Je odslej naprej zopet samo verski poglavar. Mahmud, boječ se za svoje življenje, je dne 17. novembra 1922 pobegnil iz Carigrada ter zbežal na Malto. Angorska vlada je takrat razglasila, da je odstavljena s turškega prestola, a na njegovo mesto je bil imenovan kalifom njegov bratranec Abdul Medžid Efendija.

Z Malte je odpotoval Mahmud VI. v Meko, odtod pa v Švico. Iz Meke je odpotoval radi prevelike vročine, a sedaj se je naselil v San Remu, kjer živi s svo-

jim sinom in malim spremstvom. Nek novinar mu je staval nekatera pismena vprašanja, na katera je dobil sledeči odgovor:

Jaz sem bil vedno proti sodelovanju Turčije v svetovni vojni. Sledil sem svojemu bratu Mahmudu V. v času, ko je bilo že gotovo, da bomo premagani. Imel sem samo še eden cilj, ko sem stopil na prestol, a to je bil mir. Toda mladoturska vlada, ki je bila od leta 1908 naprej na površju, je preprečila vse mo-

je miroljubne korake in tako nisem mogel niti izkoristiti prednosti in ugodnosti, ki bi nam jih bil nudil poseben mir. Kemalisti so me delali odgovornega za premirje v Mudrosu, a podpisal ga je Reuf beg, eden izmed angorskih voditeljev, dočim je vojski takrat poveljeval Mustafa Kemal paša, ki je prepustil svoje čete sovražniku, sam pa pobegnil na goro Taurus. Vedno sem se trudil, da bi dovedel do sporazuma med Carigradom in Angoro, toda nikdar nisem in ne bom

mogel dopustiti, da bi se ločil kalifat od sultanata. Taka delitev je v nasprotju s muslimanskimi zakoni in bi pomenila degradacijo prerokovega naslednika nad Islamom. Jaz odrekam peščici ljudi pravico reševanja tega vprašanja. O tem bi lahko sklepali samo vsi muslimani sveta, katerih je nad 300 milijonov. Zato tudi ne priznavam odklova angorske vlade in se smatram in priznavam še vedno jedinim poglavarjem vseli vernih muslimanov.

Otvoritev nove zaloge pohištva lastnih izdelkov

po konkurenčnih cenah. Za solidnost se jamči.

Prost ogled! Šerker in drug, Maribor, Vetrinjska ul. 2. Prost ogled!

Novo! Novo!
Dežni plašči
od 450 Din. naprej, najnovejši vzorec, pravkar došli. Velika izbira perila, klobukov, čevljev, dežnikov, palic, nahrbtnikov in sandal po konkurenčni ceni pri 2595
JAKOBU LAH, Maribor, Glavni trg 2.

Mala oznanila.
Manufakturnist z večletno prakso, najboljšo referenco, vešč slovenskega, nemškega in italijanskega jezika, išče namestitve kot prva moč, eventa elno kot potnik v kakem podjetju, najraje v Mariboru. Ponudbe pod "Sposoben" na upravo "Tabora". 2037 1
Išče se boljše kuharica za oficirsko menažo inženjske podoficirske soke s 1. oktobrom. Zglasiti se je v kasarni Kralja Petra. 2026 3-2
Brezposelni inteligent, zmožen tudi srbehrvasčine, strojepisja in stenografije, sposoben tudi za reporterja in pisarniško delo se išče. Prednost trgovsko izobraženi. Ponudbe na Mar-Stan, Maribor, Rotovski trg 1. 2046 2-1
Lokal, primeren za pisarno, v prometni ulici, opremljen ali prazen, se išče. Ponudbe pod "Pisarna" na Mar-Stan, Maribor, Rotovski trg 1. 2047 3-1
Kolporter, ohenem za nabitranje inseratov in manjše pisarniške posle, zanesljiv in kasaat dobi službo. Ponudbe na Mar-Stan, Maribor, Rotovski trg 1. 2045 2-1
Grajsčina ali vila z večjim vrtom, takoj stanovanje brez strank, blizu okolice Maribor ne čez 500.000 Dinarjev išče privatnik. Ponudbe pod "Privatnik" na Mar-Stan, Maribor, Rotovski trg številka 1. 2044 2-1
Zamenja se krasno stanovanje soba in kuhinja, v Studenskih z enakim v mestu. Pojasnila daje Vehovar, Vetrinjska ulica št. 4. 2049
Proda se spalnica, jedilnica in kuhinja, moderna oprava, mahagoni in oreh, event. se lahko prevzame vse skupaj s stanovanjem vred. Ponudbe pod "Ugodno" na Aloma Company, Ljubljana. 2050 2-1
Higijenična brivnica se vsem priporoča. Prvo vrstna postrežba. Vjekoslav Gjarin, Jurčičeva ulica 9. 1850
Prvo vrstna čevljarska delavnica R. Monjac, Maribor, Jurčičeva ulica 9, sprejema vse vrste naročil po meri in vsakovrstna čevljarska popravila. Cene zmerno. Postrežba solidna. 1118 30-27
Vedno prihajajo novitete v modne trgovine B. Veselinovič in Komp., Maribor, Gosposka ulica 26. 1933 10-5
Lahak luksuz-avto, znamka "Puch", 2 cilindra, 2 sedeža, takoj ceno na prodaj. Pojasnila: Krčevina št. 160, kjer je tudi avto na ogled. 1987
Enonadstropna hiša z dvema lokaloma in velikim vrtom, blizu glavnega kolodvora, je radi selitve takoj na prodaj. Pojasnila daje: Rublje, Aleksandrova c. 23-1. 2035 3
Raznovrstne mehanične orodje kakor tudi različni stroji se prodajajo ta teden na Tržaški cesti 16. 2032 4-2

Sodi iz hrastovega lesa od 150 do 1000 litrov na prodaj pri Francu Sorec, Breg pri Ptuj. 2034 2-2
Soba s hrano za malega dijaka iz premožnejše redbine se odda. Vprašati v Stolni ul. 1, I. nadst. desno (Spindler). 5-5
Potnika
išče "Zitarica" veletrgovina z moko in deželnimi pridelki, Maribor, Aleksandrova cesta št. 32. 2051

Lovci! Planinci!
Pristni tirolski lodni
in nepremočljivo blago za pelerine je došlo.
Franjo Majer, Maribor
Glavni trg 9. 1846

A. VICEL
Maribor, Glavni trg 5
trgovina s hišnimi potrebščinami, emajlirano, pločevinasto in ulito posodo, porcelanasto, kameninasto in stekleno. Na debelo kleho robo. 1386

J. TRPIN
MAJCENEJŠA
MANUFAKTURA
V MARIBORU GLAVNI TRG 2

Galanterija
drobnina, trikotaža
Samo na debelo!
Gaspari & Faninger
Maribor 1047
Aleksandrova cesta 48.

Fotoatelj M. Japelj Koroška c. 1
moderni portretni posnetki, povečave, industr. posnetki. Ogleda se izložbe v Gosposki ulici (kavarna Central) in Šolski ulici. Odprto vsak dan od 8-12 in od 2-6 ure. Ob nedeljah od 9-12 in 3-5 ure. 1918 10-4

Velika zaloga
cementa, traverz, železa in dr.
po ugodnih cenah. 2576
Pinter & Lenard, Maribor,
Aleksandrova cesta.

Najboljše in najcenejše
pa tudi najlepše blago za obleke, kakor sukno, hlačevina, volneno blago, plavina, cefir, šifon, platno, izgotovljene obleke, srajce, predpasniki, nogavice, robci, odeje itd. se dobi prvovrstno pri
I. N. Šoštarich, Maribor
Aleksandrova cesta šte. 13. 2577

Trgovskega pomočnika
(detajlista) železne stroke in prodajalko za kuhinjski oddelek sprejme 2027 2-3
veletrgovina z železnino Pinter in Lenard, Maribor.

TEČAJI ZA STROJEPISJE IN STENOGRAFIJO
ZASEBNO UČILIŠČE LEGAT, MARIBOR.
(Največja strokovna šola za stenografijo v Jugoslaviji).
Začetek novih tečajev dne 1. oktobra.
Vpisovanje in pojasnila v trgovini s pisalnimi stroji Legat, Maribor, Šolska venska ulica 7. Telefon 100.

Naročam DNEVNIK "TABOR"
Ime:
poklic:
kraj:
pošta:
Priložite poštno položnico, da pošljem naročnino!
V, dne 1923.
lastnoročni podpis.
Izreži in nalepi na dopisnico, katero naslovi: "TABOR", Maribor.

ARKO LIQUEUR TRIPLE SEC

Trgovskega pomočnika
(detajlista) železne stroke in prodajalko za kuhinjski oddelek sprejme 2027 2-3
veletrgovina z železnino Pinter in Lenard, Maribor.

TEČAJI ZA STROJEPISJE IN STENOGRAFIJO
ZASEBNO UČILIŠČE LEGAT, MARIBOR.
(Največja strokovna šola za stenografijo v Jugoslaviji).
Začetek novih tečajev dne 1. oktobra.
Vpisovanje in pojasnila v trgovini s pisalnimi stroji Legat, Maribor, Šolska venska ulica 7. Telefon 100.

ARKO LIQUEUR TRIPLE SEC